

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان

(مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس و نحوه ارزشیابی)

مصوب شصتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورخ ۱۳۹۴/۳/۱۷

رأی صادره در شصتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۴/۳/۱۷ در مورد

برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان

۱- برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان با اکثریت آراء به تصویب رسید.

۲- برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان از تاریخ ابلاغ قابل اجرا است.

مورد تأیید است

دکتر سید منصور رضوی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

مورد تأیید است

دکتر سعید عسگری

دبیر شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

مورد تأیید است

دکتر باقر لاریجانی

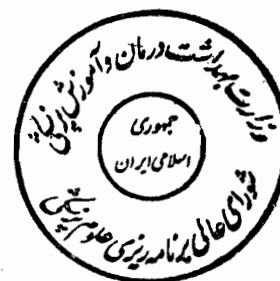
معاون آموزشی

رأی صادره در شصتمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی مورخ ۹۴/۳/۱۷ در مورد برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان صحیح است و به مورد اجرا گذاشته شود.

دکتر سید حسن هاشمی

وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی

بسمه تعالی

برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان

رشته: تکنسین سلامت دهان

دوره: کاردانی

دبیرخانه تخصصی: دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی در شصت و نهمین جلسه مورخ ۹۴/۳/۱۷ بر اساس طرح دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان که به تأیید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی رسیده است، برنامه آموزشی این دوره را در پنج فصل (مشخصات کلی، برنامه، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر می‌دارد:

۱- برنامه آموزشی دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان از تاریخ ابلاغ برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است.

الف- دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اداره می‌شوند.

ب- موسساتی که با اجازه رسمی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و براساس قوانین، تأسیس می‌شوند و بنابراین تابع مصوبات شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی می‌باشند.

ج- مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل می‌شوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند.

۲- از تاریخ ابلاغ این برنامه کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه مؤسسات در زمینه دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان در همه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی مذکور در ماده ۱ منسوخ می‌شوند و دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی یاد شده مطابق مقررات می‌توانند این دوره را دایر و برنامه جدید را اجرا نمایند.

۳- مشخصات کلی، برنامه درسی، سرفصل دروس، استانداردها و ارزشیابی برنامه دوره کاردانی رشته تکنسین سلامت دهان در پنج فصل جهت اجرا ابلاغ می‌شود.

فصل اول
برنامه آموزشی رشته تکنسین سلامت دهان
در مقطع کاردانی

مقدمه:

پوسیدگی دندان‌ها و بیماری‌های پریدونتال از شایع‌ترین بیماری‌های بشر بوده و شیوع این بیماری‌ها در ایران نسبت به دیگر کشورها از وضعیت مطلوبی برخوردار نمی‌باشد. سازمان جهانی بهداشت برای برنامه سلامت دهان و دندان در سال ۲۰۲۰، اهدافی را در ۱۷ زمینه مرتبط با سلامت دهان تعریف و تعیین میزان بهبود شاخص‌های آن حیطه را با توجه به توانمندی‌ها، منابع، نیروی انسانی، و وضعیت موجود به خود کشورها واگذار نمود و از آنان خواست تا برنامه‌ریزی‌های لازم را برای ارتقاء سطح سلامت دهان جامعه خود انجام دهند. از سوی دیگر ابلاغ سند چشم‌انداز بیست ساله کشور در سال ۱۳۸۴ همه دست‌اندرکاران را مکلف نمود تا برای دستیابی به جامعه‌ای برخوردار از سلامت و رفاه، و به دور از تبعیض در سال ۱۴۰۴ تمامی اقدامات لازم را به عمل آورند.

سازمان جهانی بهداشت در سال ۲۰۰۸ میلادی، در گزارش خود روی آوردن و احیای مجدد سیستم خدمات بهداشتی اولیه [Primary Health Care (PHC)] را مورد تأکید دوباره قرار داد و از دولت‌ها خواست تا سیستم PHC را فعال نمایند. در این سیستم که در ایران با طراحی پزشک خانواده شکل جدیدی به خود گرفته است، پیشگیری از بروز بیماری جایگاه ارزشمندتری را دارد. همچنین بر اساس سیاست‌های کلی برنامه پنجم توسعه اقتصاد اجتماعی و فرهنگی جمهوری اسلامی ایران در بند (۸) به افزایش سلامت روحی و جسمی دانش‌آموزان و همچنین در بند (۱۹-۲) به ارتقاء شاخص‌های جسمی، و در بند (۱۹-۵) به کاهش سهم مردم از هزینه‌های سلامت می‌پردازد. در شرح مواد اجرایی نمودن این بند در ماده (۳۴) این قانون دولت را بسوی تربیت، تأمین و پایداری نیروهای انسانی متخصص (در همه زمینه‌ها) ملزم می‌نماید. در همین ماده وزارت بهداشت را به توجه به نیازهای آموزشی مناسب با راهبرد پزشک خانواده، نظام ارجاع و سطح‌بندی خدمات موظف می‌کند. بالاخره اینکه سند سیاست‌های کلی سلامت در فروردین ۱۳۹۳ از سوی مقام معظم رهبری ابلاغ و دولت مکلف به ارتقاء شاخص‌های سلامت برای دستیابی به جایگاه اول در منطقه جنوب غربی آسیا شده است.

تمامی موارد فوق تأکید بر آن دارد که قبل از پرداختن به درمان بیماری‌های دهان، که بیش از ۹۰ درصد آنها قابل پیشگیری می‌باشند، باید به رویکرد سالم نگاه داشتن دندان‌ها و بافت‌های نگهدارنده آنها پرداخت و منطقی نیست که پیشگیری از بروز بیماری را سبک انگاشته و پس از آن با کاهش کیفیت زندگی جامعه و صرف هزینه‌های سنگین به تربیت نیروی درمانگر بپردازیم و جامعه یا سازمان‌های بیمه‌گر بودجه‌های کلانی را برای درمان بیماری صرف نمایند. لذا رشته سلامت دهان با رویکرد پیشگیرانه در زمینه بهبود سلامت دهان جامعه تأسیس و راه‌اندازی می‌شود.

نام و مقطع رشته به فارسی و انگلیسی:

کاردانی تکنسین سلامت دهان (Oral Health Technician)

تعریف رشته: رشته تکنسین سلامت دهان در مقطع کاردانی از جمله رشته‌های پیرادندانپزشکی می‌باشد که به منظور تربیت نیروی انسانی ماهر جهت توسعه سطح آگاهی افراد جامعه در زمینه سلامت دهان، پیشگیری از بروز بیماری‌های دهان و دندان به عنوان یک رشته جدید تأسیس و راه‌اندازی می‌گردد. بدیهی است وفق تبصره ۳ قانون الحاق بهداشتکاران دهان و دندان مصوب ۱۳۶۶/۴/۲۷، رشته تکنسین سلامت دهان عنوانی کاملاً مستقل از رشته بهداشتکار دهان و دندان بوده و پذیرفته شدگان در این رشته به هیچ عنوان مشمول تسهیلات مندرج در قانون بهداشتکاران دهان و دندان و اصلاحات و الحاقات پس از آن نخواهند بود.

شرایط و نحوه پذیرش دانشجو در دوره:

مطابق با «دستورالعمل پذیرش دانشجو براساس سوابق تحصیلی در مقطع کاردانی رشته‌های علوم پزشکی» مصوب دویست و چهل و چهارمین جلسه شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی مورخ ۱۳۹۳/۱۱/۱۱ می‌باشد (پیوست ۱).

تاریخچه و سیر تکاملی دوره در جهان و ایران:

در اواخر قرن نوزدهم موضوع پیشگیری در دندانپزشکی مطرح شد (Dr. Alfred Civilion) و در اوایل قرن بیستم یک دندانپزشک آمریکایی به این نکته توجه نمود که بسیاری از دندانها به خاطر پوسیدگی و بیماریهای پریدنتال از دست می‌روند، در حالی که این دندانها با حذف پلاک و یک جرمگیری قابل نگهداری بودند. در سال ۱۹۰۶ یک دندانپزشک دیگر (Dr. Alfred Fones) نظرات دکتر سیویلیون را دنبال نمود و پسر عموی خود را برای خدمات پیشگیرانه آموزش داد. عملکرد بسیار خوب او موجب شد تا دکتر فونز این دوره را در دانشگاه Connecticut در سال ۱۹۱۳ راه اندازی نماید.

در نیوزیلند نیز در سال ۱۹۰۵ یک دندانپزشک (Dr. FW Thompson) در هنگام معاینه دندانهای دانش آموزان متوجه شد که هیچکدامشان دارای دندان سالم نیستند و حدود ۹۸٪ دانش آموزان خدمات مورد نیاز را هرگز دریافت نکرده‌اند. توجه به این موضوع موجب شد تا این کشور نیز در رده کشورهای پیشتاز در آموزش نیروهای کمکی در خدمات پیشگیری قرار گیرد و آموزش رسمی در سال ۱۹۲۱ شروع شود. آموزش رده پیراندندانپزشکی برای خدمات پیشگیرانه در کانادا در سال ۱۹۵۰ آغاز شد. در ایران آموزش رسمی این رده نیروی انسانی با عنوان بهداشتکار دهان با راه‌اندازی رشته بهداشت دهان در سال ۱۳۴۴ (۱۹۶۵) در دانشگاه تهران آغاز شد و از این لحاظ نیز کشور ایران جزء کشورهای با سابقه و پیشگام محسوب می‌شود. پس از این سال دیگر کشورها نیز آموزش نیروهای ارائه دهنده خدمات پیشگیری به مرور آغاز نمودند. استرالیا (۱۹۷۵) و کره (۱۹۷۷) از جمله این کشورها می‌باشند.

فلسفه (ارزش‌ها و باورها):

به استناد اسناد بالادستی ملی و بین‌المللی توجه به پیشگیری از بروز بیماری‌های دهان و دندان از کارکردهای اساسی نظام سلامت و وظایف حاکمیتی نظام می‌باشد.

از آنجا که تنها راه بهبود شاخص پوسیدگی از طریق پیشگیری از پوسیده شدن دندانها میسر می‌باشد، لذا فلسفه وجودی راه‌اندازی رشته تکنسین سلامت دهان تمرکز بر فعالیت‌های ارتقایی (promotion) و پیشگیری (prevention) می‌باشد تا با تربیت افرادی متعهد، کاردان و توانا در زمینه سالم نگاه داشتن دهان و دندانها، فرهنگ پیشگیری را در جامعه توسعه داده و خود به ارائه خدمات ارتقایی و پیشگیرانه بپردازد. لذا در تدوین این برنامه تلاش شده تا دانش آموختگان این رشته نشان دهند که ارزشهای زیر را مد نظر قرار می‌دهند:

- توجه به مبانی الهی و ارزش‌های انسانی در فعالیت‌های حرفه‌ای
- سلامت محوری در فعالیت‌ها و برنامه‌های کاری
- توجه به کرامت انسانی در برخورد با گروه‌های هدف و مراجعین
- توجه به ارتقاء کیفیت زندگی افراد در جامعه
- توجه به الویت‌های ملی در فعالیت‌های حرفه‌ای

- توجه به عدالت در سلامت برای تمامی گیرندگان بدون توجه به جنس، سن، قومیت، مذهب و ...
- نگاه جامع و جامعه‌نگری در ارائه خدمات حرفه‌ای
- رعایت اخلاق حرفه‌ای
- رعایت نوع‌دوستی، مهربانی، حفظ اسرار، صداقت و احترام به خدمت‌گیرندگان
- ارتقاء دانش و آشنایی با یافته‌های جدید حرفه‌ای
- پاسخگویی، مسئولیت‌پذیری و وجدان کاری
- برقراری ارتباط مناسب، محترمانه و مؤثر با کارکنان بخش سلامت و سایر ذینفعان

دورنما (چشم‌انداز):

چشم‌انداز این رشته، در هم راستایی با چشم‌انداز ایران در ۱۰ سال آینده می‌باشد که ایران از لحاظ استانداردهای آموزشی و خدماتی که به مردم و دانشجویان ارائه می‌گردد در منطقه در ردیف کشورهای برتر مطرح باشد. لذا چشم‌انداز این رشته نیز ایفای اصلی‌ترین نقش در ارتقاء شاخص‌های سلامت دهان می‌باشد. از آنجایی که توسعه پوشش بیمه‌ای خدمات سلامت دهان در حال شکل‌گیری و توسعه می‌باشد و از جمله این موارد خدمات ترمیمی دندان‌های دائمی کودکان و نوجوانان زیر ۱۴ سال است، انتظار می‌رود تا با تربیت این نیروها با هزینه بسیار پایین‌تر نسبت به تربیت نیروهای درمانگر، بتوان حجم پوسیدگی و بیماریهای پریدنتال را در جامعه کاهش داده، به نحوی که نقش اصلی را در دستیابی کشور به رتبه اول سلامت بالاخص در این دو شاخص در منطقه ایفا نمایند.

رسالت (ماموریت):

رسالت این دوره، تربیت نیروهای آگاه به مسائل علمی روز، توانمند، مسئولیت‌پذیر و حساس به سلامت افراد و جامعه در حیطه سلامت دهان است که توانایی خود را در زمینه‌های توسعه فرهنگ سلامت دهان در جامعه و ارائه خدمات ارتقایی و پیشگیرانه با اولویت گروه‌های هدف در اختیار جامعه قرار دهند.

بدین منظور این نیرو به عنوان عضو مهم تیم سلامت دهان نقش اصلی را در خدمات پیشگیرانه و توسعه آموزش بهداشت دهان ایفا می‌کند. ارائه این نقش می‌تواند در مراکز بهداشتی-درمانی، تیم پزشکی خانواده، مدرسه، مهدکودک، مراکز تجمعات گروه‌های هدف بخصوص سالمندان و افراد کم توان و... مراکز ارائه خدمات سلامت دهان و دیگر مراکز مرتبط باشد. همچنین در تربیت این نیروها به توانمندی مورد نیاز برای کمک به دندانپزشک در ارائه خدمات به عنوان نقش فرعی آنان توجه شده است.

هدف از این برنامه تربیت نیروهای انسانی توانمند و ماهر است تا بتوانند:

- سطح آگاهی عمومی جامعه به ویژه گروه‌های هدف را در زمینه روش‌های سالم نگاه داشتن دندان‌ها افزایش دهند.
- روش درست مسواک زدن، ماساژ لثه و استفاده از وسایل بهداشتی را در آموزش‌های چهره به چهره و جمعی به مخاطبین خود بیاموزند.
- بطور درست و با مهارت بالا برای جامعه تحت پوشش خود و بویژه گروه‌های هدف خدمات جرم‌گیری دندان و صاف کردن سطح ریشه را انجام دهند.
- مطالعات ساده و بررسی وضع موجود سلامت دهان جامعه خود را انجام داده و نتایج توصیفی آن را گزارش نمایند.
- در اجرای برنامه‌های ملی سلامت دهان در حیطه وظایف خود همکاری فعال داشته باشند.
- در مراکز ارائه خدمات دندانپزشکی به دندانپزشک کمک نمایند.
- در مراکز ارائه خدمات دندانپزشکی کنترل عفونت را مدیریت نماید و در اجرای آن همکاری نماید.

- آموزش تغذیه سالم را به گروه‌های هدف ارائه دهد.
- معاینات بدو ورود به مدرسه دانش‌آموزان و معاینات ادواری را برای آنان انجام دهد و نتایج معاینات را به مسئولین مدرسه و مسئول تیم ارایه خدمات سلامت دهان (دندانپزشک) ارائه دهد.
- روش‌های مختلف استفاده از فلوراید را آموزش داده و برای گروه‌های هدف اقدام به فلورایدتراپی نماید.

نقش‌های دانش‌آموختگان در جامعه:

تکنسین سلامت دهان دارای نقش‌های زیر می‌باشد:

- آموزشی
- ارائه دهنده خدمات سلامت
- اجرایی
- مددکار دندانپزشک
- مراقبتی
- ترویجی

وظایف حرفه‌ای دانش‌آموختگان به ترتیب هر نقش به شرح زیر است:

- در نقش آموزشی

- آموزش جامعه به ویژه گروه‌های هدف در زمینه روش‌های سالم نگاه داشتن دندان‌ها
- آموزش چهره به چهره روش درست مسواک زدن، ماساژ لثه و استفاده از لوازم بهداشتی
- آموزش سلامت دهان به جامعه و افراد به صورت‌های جمعی
- آموزش سلامت دهان به جامعه و افراد به صورت غیرحضور
- آموزش روش‌های مختلف استفاده از فلوراید
- آموزش تغذیه سالم
- تهیه مطالب آموزشی مرتبط
- همکاری با رسانه‌های عمومی برای توسعه آموزش سلامت دهان

- در نقش ارائه دهنده خدمات سلامت

- انجام درست و با مهارت بالای خدمات جرمگیری دندان و صاف کردن سطح ریشه
- مشارکت در اجرای برنامه‌های ملی سلامت دهان
- انجام فلورایدتراپی به روش‌های گوناگون

- در نقش اجرایی

- مشارکت در اجرای برنامه‌ها و اقدامات مربوط به ایمنی بیمار
- مشارکت در اجرای برنامه‌ها و اقدامات مربوط به کنترل عفونت
- مشارکت در انجام مطالعات و بررسی وضع موجود سلامت دهان جامعه تحت پوشش
- گزارش نتایج توصیفی مطالعات سلامت دهان

- در نقش مددکار دندانپزشک

- کمک به دندانپزشک در حین ارائه خدمات در مراکز دندانپزشکی
- ارائه کمک‌های مددکاری دندانپزشکی

- در نقش مراقبتی

- انجام معاینات بدو ورود به مدرسه و معاینات ادواری دانش‌آموزان
- ارائه گزارش نتایج معاینات به مسئولین مدرسه و سیستم بهداشتی-درمانی حوزه خود
- غربالگری و انجام معاینات دهان و دندان گروه‌های هدف
- مراقبت از گروه‌های جمعیتی بخصوص: کودکان، مادران باردار و شیرده، سالمندان، کم‌توانان و ناتوانان و سالمندان

جایگاه شغلی دانش‌آموختگان:

دانش‌آموختگان این دوره می‌توانند به عنوان تکنسین در جایگاه‌های زیر انجام وظیفه نمایند.

- کلیه مراکز بهداشتی درمانی نظام شبکه اعم از شهری و روستائی، بیمارستان‌ها و ...
- مدارس و مهدکودک‌ها
- مراکز جمعیتی خاص مانند کارخانه‌ها، پادگان‌ها، زندان‌ها، مساجد، و موارد مشابه
- مراکز مراقبت‌های مادر و کودک
- مراکز ارائه دهنده خدمات سلامت دهان اعم از دولتی، خیریه، خصوصی
- مراکز تهیه و توزیع لوازم بهداشت دهان
- مراکز تولید و توزیع مواد و وسایل و تجهیزات دندانپزشکی
- مراکز آموزش دندانپزشکی و پیرادندانپزشکی و سلامت
- نهادها و سازمانهای دولتی و خصوصی به عنوان ارائه خدمات، غربالگری و مشاوره و آموزش سلامت دهان
- تیم‌ها و مراکز تحقیقاتی برای اجرای مطالعات سلامت با تاکید بر گردآوری داده‌ها و اطلاعات
- بیمارستانها و مراکز مراجعه بیماران خاص به عنوان آموزش دهنده و ارائه دهنده خدمات مرتبط با رشته برای افراد مورد نیاز
- مراکز نگهداری سالمندان، افراد کم‌توان و ناتوان و کودکان

توانمندی و مهارت‌های مورد انتظار برای دانش‌آموختگان

(Expected Competencies)

الف: توانمندی‌های عمومی مورد انتظار: (General Competencies)

توانمندی‌های عمومی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- مهارت‌های ارتباطی
- آموزش سلامت
- همکاری در پژوهش و نگارش گزارش
- تفکر نقادانه و مهارت‌های حل مسئله

- مهارت‌های مدیریتی و اجرایی
- حرفه‌ای‌گری

ب: توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار: (Special Competencies)

توانمندی‌های اختصاصی مورد انتظار برای دانش‌آموختگان این مقطع عبارتند از:

- غربالگری در محیط‌های حرفه‌ای مانند مراکز ارائه خدمات سلامت دهان، مراکز سلامت مادر و کودک، مدارس و مهد کودک‌ها، مراکز نگهداری معلولین و سالمندان، مراکز جمعیتی گروه‌های هدف
- انجام خدمات پیشگیرانه (مندرج در برنامه) برای کودکان و مادران
- مهارت‌های ارتباط با گروه‌های حرفه‌ای، سنی، جنسی، و جمعیتی
- مهارت‌های ارتباط با سازمان‌ها، نهادها، رسانه‌های جمعی
- آموزش سلامت دهان به افراد جامعه
- سالم‌سازی فیزیکی و روانی محیط کار به منظور بهبود ایمنی مراجعین
- استفاده از مواد، وسایل و تجهیزات تخصصی بر اساس شرح وظایف
- اندازه‌گیری‌های شاخص‌های سلامت دهان از جمله DMF, dmf, OHI, CPITN

ج: مهارت‌های عملی مورد انتظار (Expected Procedural Skills):

انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	سطح انتظار مهارت برای یادگیری مهارت	انجام مستقل	کمک در انجام	مشاهده	سطح انتظار مهارت برای یادگیری مهارت
*			معاینه دهان کودکان	*			آموزش سلامت دهان به گروه‌های هدف
*			تشخیص پوسیدگی		*		تهیه رسانه آموزشی
*			ارزیابی خطر پوسیدگی	*			تدوین برنامه آموزش سلامت دهان
*			فلورایدترابی	*			تکمیل پرونده سلامت دهان
	*		فیشرسیلنت ترابی	*			بررسی وضعیت سلامت دهان افراد جامعه
*			آموزش مبانی خودمراقبتی	*			شناسایی مشکل سلامت دهان
*			مدیریت خطر	*			ثبت شاخص‌های سلامت دهان
*			انجام مصاحبه	*			شناخت اورژانس‌های دندانی و ارجاع آنها
*			شستن وسایل		*		توصیه های درمانی برای بیماری‌های پریدونتال
*			بسته بندی و استریلیزاسیون وسایل	*			آموزش مراقبت های بافت پریدونشیوم
*			کار با اتوکلاو و فور	*			جرمگیری با وسایل دستی
*			گندزدایی محیط	*			جرمگیری با دستگاه کویترون
*			نگهداری تجهیزات رایج دندانپزشکی از جمله یونیت، هندپیس‌ها	*			انجام کمک‌های اولیه در اورژانسها
*			برقراری ارتباط مطلوب با گروه های هدف		*		کمک به دندانپزشک در ارائه خدمات

Educational Strategies:

راهبردهای آموزشی:

این برنامه بر راهبردهای زیر استوار است:

- آموزش مبتنی بر وظایف (Task based)
- آموزش مبتنی بر مشکل (Problem based)
- آموزش مبتنی بر شواهد (Evidence based)
- دیسپلینری همراه با ادغام موضوعی در صورت نیاز
- تلفیقی از دانشجو محوری و استاد محوری
- آموزش جامعه‌نگر (Community oriented)
- آموزش سیستماتیک

روش‌ها و فنون آموزشی:

در این دوره، عمدتاً از روش‌ها و فنون آموزشی زیر بهره گرفته خواهد شد:

- روش‌های مدرن سخنرانی به همراه نمایش اسلاید و فیلم با جلب مشارکت دانشجویان از طریق پرسش و پاسخ
- آموزش در عرصه
- بحث در گروه‌های کوچک
- آموزش کارگاهی به صورت آموزش تئوری به همراه کار گروهی و یا انجام تکالیف و کار عملی مورد انتظار
- گزارش موارد خاص و بحث
- آموزش در پری کلینیک و بخش
- استفاده از تکنیک‌های آموزش غیرحضور
- مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر
- self education, self study
- روش و فنون آموزشی دیگر بر حسب نیاز و اهداف آموزشی

انتظارات اخلاقی از فراگیران

انتظار می‌رود که فراگیران:

- از آنجا که دانشجویان با بیمار سر و کار دارند، بایستی منشور حقوقی (پیوست ۲) بیماران را دقیقاً رعایت نمایند.
- مقررات مرتبط با حفاظت و ایمنی (Safety) بیماران، کارکنان و محیط کار را دقیقاً رعایت نمایند. (این مقررات توسط گروه آموزشی مربوطه تدوین و در اختیار دانشجویان گذاشته می‌شود)
- مقررات مرتبط با Dress Code (پیوست ۳) را رعایت نمایند.
- از منابع و تجهیزاتی که تحت هر شرایطی با آن کار می‌کنند، محافظت نمایند.
- به استادان، کارکنان، هم‌دوره‌ها و فراگیران دیگر احترام بگذارند و در ایجاد جو صمیمی و احترام‌آمیز بکوشند.
- در نقد برنامه‌ها، ملاحظات اخلاق اجتماعی و حرفه‌ای را رعایت کنند.
- در انجام پژوهش‌های مربوط به رشته، نکات اخلاق پژوهش را رعایت نمایند.
- پیوست‌های ۲ و ۳ در بخش ضمایم این برنامه آورده شده‌اند.

ارزیابی فراگیر: Student Assessment

الف- روش ارزیابی

دانشجویان با روشهای زیر ارزیابی خواهند شد (پیوست ۴).

- کتبی
- شفاهی
- آزمون تعاملی رایانه‌ای
- OSCE
- DOPS
- آزمون ۳۶۰ درجه

ارزیابی کارپوشه (port folio) شامل: ارزیابی کارنما (Log book)، نتایج آزمونهای انجام شده، مقالات، تشویق‌ها و تذکرات، گواهی-های انجام کار و نظایر آن است.

ب- دفعات ارزیابی: ★ مستمر ★ سالیانه ★ دوره‌ای ★ نهایی

فصل دوم
حداقل نیازهای برنامه آموزشی
رشته تکنسین سلامت دهان
در مقطع کاردانی

حداقل هیات علمی مورد نیاز (تعداد - گرایش - رتبه) برای پذیرش سالانه بیست نفر دانشجوی:
دندانپزشک عمومی (با گذراندن دوره آموزشی مورد تایید دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی): ۵ نفر

کارکنان دوره دیده یا آموزش دیده مورد نیاز برای اجرای برنامه:
کاردان مرتبط: ۲ نفر

فضای و امکانات آموزشی عمومی مورد نیاز عبارتند از:

- کلاسهای درسی ۲۵ تا ۴۰ نفره با ابزارهای آموزشی کامل: ۲ عدد
- اینترنت با سرعت کافی
- سالن مطالعه: ۱ عدد
- سالن کنفرانس
- اتاق استاذان
- اتاق رایانه
- رختکن دانشجویی
- فضاهای مشترک از جمله: نمازخانه، سالن غذاخوری، سالنهای و فضاهای ورزشی، کتابخانه، بوفه
- سرویسهای بهداشتی اساتید، کارکنان، دانشجویان و مراجعین

فضاها، امکانات آموزشی و عرصه‌های اختصاصی مورد نیاز:

- اتاق کارگاه متناسب برای دروس کارگاهی
- سالن آموزش والدین و دانش آموزان
- فضاهای اداری و پشتیبانی
- سالن جلسات
- انبار
- فضاهای آموزشی

جمعیتها یا نمونه های مورد نیاز:

- مدارس
- مراکز بهداشتی درمانی
- خانه‌های بهداشت و یا پایگاه‌های بهداشت
- مراکز نگهداری معلولین و سالمندان
- اقشار جامعه در رده‌های مختلف سنی

سایر حیطه‌های علمی مورد نیاز:

- گروه معارف اسلامی
- گروه علوم پایه
- دروس عمومی

تجهیزات اختصاصی مورد نیاز:

- یونیت پره کلینیک و هدفانتوم: ۵ دستگاه
- یونیت سیار: ۱۰ دستگاه
- دستگاه جرمگیری اولتراسونیک: ۱۰ دستگاه
- قلم‌ها و وسایل معاینه: یکصد سری
- قلم‌های جرمگیری: ۴۰ سری
- اتوکلاو و فور: از هر یک حداقل یک دستگاه
- کیت آموزش بهداشت دهان: ۴۰ سری
- لپ‌تاپ و پرژکتور سیار: ۲ دستگاه

فصل سوم
مشخصات دوره و دروس
رشته تکنسین سلامت دهان
در مقطع کاردانی

مشخصات دوره:

نام دوره: تکنسین سلامت دهان

طول دوره و ساختار آن: ۲ سال

تعداد کل واحدهای درسی: ۶۸ واحد

تعداد واحدهای درسی در این دوره ۶۸ واحد است که به شرح زیر می باشد:

دروس عمومی	۱۳ واحد
دروس پایه	۱۰ واحد
واحدهای اختصاصی اجباری	۳۳ واحد
کارآموزی در عرصه	۱۲ واحد
جمع کل	۶۸ واحد

الف: دروس عمومی دوره تکنسین سلامت دهان

ردیف	نام درس	واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۱	یکی از دروس گروه مبانی نظری اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴
۲	یکی از دروس گروه اخلاق اسلامی*	۲	۳۴	-	۳۴
۳	فارسی	۳	۵۱	-	۵۱
۴	زبان خارجی	۳	۵۱	-	۵۱
۵	دانش خانواده و جمعیت	۲	۳۴	-	۳۴
۶	فرهنگ و تمدن اسلام و ایران**	۲	۳۴	-	۳۴
۷	تربیت بدنی ۱	۱	۳۴	۳۴	۳۴
	جمع	۱۵	۲۳۸	۳۴	۲۷۲

* گذراندن این دروس مطابق عناوین دروس عمومی معارف اسلامی مصوب جلسه ۵۴۲ مورخ ۸۳/۴/۲۳ شورای عالی انقلاب فرهنگی (جدول زیر) است.

** گذراندن این درس اضافه بر سقف واحدهای دوره الزامی است.

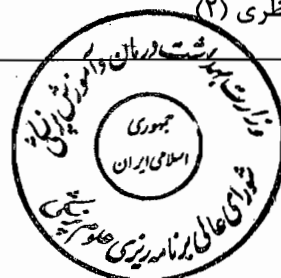
گرایش	نام درس	تعداد واحد	ساعت	
			نظری	عملی
۱ - مبانی نظری اسلام	اندیشه اسلامی ۱ (مبدا و معاد)	۲	۳۴	-
	اندیشه اسلامی ۲ (نبوت و امامت)	۲	۳۴	-
	انسان در اسلام	۲	۳۴	-
	حقوق اجتماعی و سیاسی در اسلام	۲	۳۴	-
۲ - اخلاق اسلامی	فلسفه اخلاق (با تکیه بر مباحث تربیتی)	۲	۳۴	-
	اخلاق اسلامی (مبانی و مفاهیم)	۲	۳۴	-
	آیین زندگی (اخلاق کاربردی)	۲	۳۴	-
	عرفان عملی اسلام	۲	۳۴	-

ب: دروس پایه رشته تکنسین سلامت دهان در مقطع کاردانی

ردیف	نام درس	واحد	ساعت		
			نظری	عملی	جمع
۰۱	ایمونولوژی	۱	۱۷	-	ندارد
۰۲	بیوشیمی	۱	۱۷	-	ندارد
۰۳	پاتولوژی عمومی و دهان	۲	۲۶	۱۷	ندارد
۰۴	فیزیولوژی	۲	۳۴	-	ندارد
۰۵	کالبد شناسی دهان	۱	۹	۱۷	ندارد
۰۶	میکروبیولوژی	۱	۱۷	-	ندارد
۰۷	هیستولوژی دهان	۲	۳۴	-	ندارد
جمع		۱۰			

ج: دروس اختصاصی رشته تکنسین سلامت دهان در مقطع کاردانی

ردیف	نام درس	واحد	ساعت			
			نظری	عملی	کارگاهی	کار آموزشی در عرضه
۰۸	ایمنی بیمار	۱	۱۷	-	-	ندارد
۰۹	آشنایی با مبانی نظام سلامت کشور	۱	۱۷	-	-	ندارد
۱۰	آمار و اپیدمیولوژی و روش تحقیق	۱	-	-	۵۱	ندارد
۱۱	مبانی بیماریهای دهان و مراقبت‌های بهداشتی	۱	۱۷	-	-	ندارد
۱۲	پری کلینیک سلامت دهان	۲	-	-	۱۰۲	ندارد
۱۳	اصول و مبانی جامعه شناسی	۱	۱۷	-	-	ندارد
۱۴	خدمات دندانپزشکی (۱)	۱	-	-	۵۱	ندارد
۱۵	خدمات دندانپزشکی (۲)	۱	-	-	۵۱	خدمات دندانپزشکی (۱) کد ۱۴
۱۶	داروشناسی بالینی	۱	۱۷	-	-	ندارد
۱۷	دندانپزشکی اجتماعی	۱	۱۷	-	-	ندارد
۱۸	روشها و تکنولوژی های آموزش سلامت	۱	-	-	۵۱	ندارد
۱۹	تغذیه در سلامت دهان	۱	۱۷	-	-	ندارد
۲۰	سلامت دهان نظری (۱)	۲	۳۴	-	-	ندارد
۲۱	سلامت دهان نظری (۲)	۲	۳۴	-	-	سلامت دهان نظری (۱) کد ۲۰

ج: دروس اختصاصی رشته تکنسین سلامت دهان در مقطع کاردانی

ردیف	نام درس	واحد	ساعت			پیش نیاز یا همزمان
			نظری	عملی	کارگاهی	
۲۲	پیشگیری از پوسیدگی عملی (۱)	۲	-	۶۸	-	کالبدشناسی دهان کد ۰۵، پری کلینیک سلامت دهان کد ۱۲
۲۳	پیشگیری از پوسیدگی عملی (۲)	۲	-	۶۸	-	ایمنی بیمار کد ۰۸، پیشگیری از پوسیدگی عملی (۱) کد ۲۲، کنترل عفونت کد ۲۷
۲۴	پیشگیری از بیماریهای پریدنتال عملی (۱)	۲	-	۶۸	-	کالبدشناسی دهان کد ۰۵، پری کلینیک سلامت دهان کد ۱۲
۲۵	پیشگیری از بیماریهای پریدنتال عملی (۲)	۲	-	۶۸	-	ایمنی بیمار کد ۰۸، پیشگیری از بیماریهای پریدنتال عملی (۱) کد ۲۴، کنترل عفونت کد ۲۷
۲۶	کمکهای اولیه	۱	۹	۱۷	-	ندارد
۲۷	کنترل عفونت	۱	-	-	۵۱	ندارد
۲۸	مبانی پیشگیری در سلامت دهان	۲	۳۴	-	-	ندارد
۲۹	مدیریت مرکز سلامت	۱	۱۷	-	-	ندارد
۳۰	مواد دندانان و تجهیزات دندانپزشکی	۱	-	-	۵۱	ندارد
۳۱	مورفولوژی دندان	۱	-	-	۵۱	ندارد
۳۲	مهارت های ارتباطی	۱	-	-	۵۱	ندارد
۳۳	کارآموزی در عرصه	۱۲	-	-	۶۱۲	-
جمع			۴۵			

کد درس: ۰۱

عنوان درس: ایمنولوژی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با عوامل محرک، پاسخ بدن و نحوه عملکرد سیستم ایمنی با رویکرد تظاهرات دهانی، بیماریهای اتوایمیون و سایر بیماریهای مرتبط، در راستای کسب اطلاعات اولیه در جهت شناخت ضایعات دهانی مرتبط با سیستم ایمنی

شرح درس:

فراگیر با مفاهیم التهاب، ایمنی ذاتی و اکتسابی، آنتی ژن و آنتی بادی و کمپلمان، فاگوسیتوز، *MHC*، پاسخهای ایمنی، واکنشهای ازدیاد حساسیت، ایمنولوژی پیوند و رد پیوند، بیماریهای خود ایمن، نقایص اولیه ایمنی و ایدز آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۲ ساعت

۱- مقدمه‌ای بر التهاب (ایمنی ذاتی و اکتسابی)

۱ ساعت

۲- آنتی ژن

۲ ساعت

۳- آنتی بادی

۱ ساعت

۴- کمپلمان (به صورت ساده)

۱ ساعت

۵- فاگوسیتوز

۱ ساعت

۶- *MHC*

۲ ساعت

۷- پاسخهای ایمنی سلولی و هومورال

۳ ساعت

۸- واکنشهای ازدیاد حساسیت

۱ ساعت

۹- ایمنولوژی پیوند و رد پیوند

۱ ساعت

۱۰- بیماریهای خود ایمن

۲ ساعت

۱۱- نقایص اولیه ایمنی و ایدز

منابع اصلی درس (References):

1- Mosby's Comprehensive Review of Dental Hygiene- Michele L. Darby- Last Edition

2- Oral Pathology for the Dental Hygienist Ibsen, Phelan- Last Edition

3- Dental Hygiene in Review- Christina B.DeBiase- Last Edition

۴- ایمنولوژی، رویت، ترجمه فارسی. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمونهای میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس: بیوشیمی

کد درس: ۰۲

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنائی با ساختمان مولکولی موجود زنده با تأکید بر واکنش‌های شیمیایی در محیط دهان به منظور آشنا شدن دانشجویان با واکنش‌های بیوشیمیایی موثر بر سلامت دهان

شرح درس:

فراگیر با اساس ملکولی، اتمی و بیوشیمی اختلالات بیوشیمیایی ناشی از اختلالات ژنتیکی، باکتریها و پلاک دندانی، شیمی کلسیم فسفات‌ها و فلوراید، ترکیبات شیمیایی و شیمی دندانها و محیط اطراف آنها، کلسیفیکاسیون استخوان، عاج و مینا، بیوشیمی پوسیدگی‌های دندانی و بیماریهای پریدونتال آشنا می‌شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- ۱- اساس مولکولی، اتمی و بیوشیمی پلیمرهای بیولوژیک ۱ ساعت
- ۲- آشنائی با قندها ۱ ساعت
- ۳- اختلالات بیوشیمیایی ناشی از اختلالات ژنتیکی، نقایص ارثی دندانها وسایر بافتهای دهانی ۱ ساعت
- ۴- باکتریها و پلاک دندانی (خواص باکتریها، هیدرولیز بیولوژیک پلیمرها توسط باکتریها، متابولیسم سوکروز در پلاک، چرخه کربس، منابع شیرین جایگزین، چسبندگی پلاک به سطح دندانها و ...) ۴ ساعت
- ۵- شیمی کلسیم فسفاتها و فلوراید ۲ ساعت
- ۶- ترکیبات شیمیایی و شیمی دندانها و محیط اطراف آنها (شامل پلاک دندانی، مینا و عاج، بزاق، جرم دندانی) ۲ ساعت
- ۷- کلسیفیکاسیون استخوان، عاج و مینا ۲ ساعت
- ۸- بیوشیمی پوسیدگی‌های دندانی و بیماریهای پریدونتال (روند ایجاد پوسیدگی، نقش باکتری‌ها در پوسیدگی، مقاومت در برابر پوسیدگی، اثر فلوراید در پوسیدگی، نقش میکروارگانیسم‌ها در بیماریهای پریدونتال) ۴ ساعت

منابع اصلی درس (References):

1- Mosby's Comprehensive Review of Dental Hygiene- Michele L. Darby- (Last Edition)

۲- بیوشیمی، هارپر، ترجمه فارسی. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

از طریق آزمونهای میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس: پاتولوژی عمومی و دهان

کد درس: ۰۳

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: ۱/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

آشنائی با تغییرات مرضی نسوج (بطور مستقل یا در ارتباط با بیماریهای سیستمیک) و مشی کلینیکی ضایعات به منظور شناخت نسوج بیمار و تشخیص افتراق بیماریهای عمومی و بیماریهای دهان و دندان

شرح درس:

فراگیر در قسمت پاتولوژی عمومی با اصول و تعاریف پاتولوژی و انواع تغییرات غیر طبیعی سلولی و بافتی و روند آن و در قسمت پاتولوژی اختصاصی با ناهنجاریهای رشدی تکاملی فک و صورت، بیماریهای آماسی پالپ و ضایعات پری آپیکال، تغییرات پاتولوژیکی اپی تلیالی در دهان، تومورهای خوش خیم و بدخیم اپی تلیالی و مزانشیمی، بیماریهای پوستی - مخاطی، بیماریهای غدد بزاقی، ضایعات ری اکتیو، بیماریهای عفونی حفره دهان و تظاهرات دهانی بیماریهای سیستمیک آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۲۶ ساعت نظری - ۱۷ ساعت عملی)

الف: آسیب شناسی عمومی

۱- مقدمه و تعریف های اساسی در پاتولوژی

۲- آزارهای سلولی

۳- نکروز و انواع آن

۴- دژنرسانس

۵- اختلال جریان خون

۶- آماسها و تظاهرات عمومی آماسها

۷- مکانیسم های ترمیمی

۸- عفونت های باکتریال

۹- ضایعات ویروسی

۱۰- بیماریهای انگلی و قارچی

۱۱- بیماریهای ناشی از کمبودهای تغذیه ای

۱۲- اختلالات ژنتیکی

۱۳- اطلاعاتی درباره تومورها

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

ب- پاتولوژی اختصاصی

- ۱- مقدمه و معرفی پاتولوژی دهان، بیوپسی، آشنایی با سیتولوژی، نحوه پرکردن برگه و ارسال بیوپسی ۱ ساعت
- ۲- ناهنجاری‌های رشدی تکاملی فک و صورت، از جمله شکاف کام و لب، گونه‌ناهنجاری‌های زبان، گونه و فک و مختصری از کیستهای رشدی تکاملی ۱ ساعت
- ۳- بیماریهای آماسی پالپ و ضایعات پری‌اپیکال از جمله پالپیتها، گرانولوم، انواع استئومیلیت، کیستها ۲ ساعت
- ۴- تغییرات پاتولوژیک اپی‌تلیوم و ضایعات پره‌کانسر از جمله هیپرکراتوز، کلودها، لکوپلاکیا، اریتروپلاکیا، استوماتیست نیکوتینی، *Linea alba* ۱ ساعت
- ۵- تومورهای خوش‌خیم و بدخیم اپی‌تلیالی و مزانشیمی از جمله پاپیلوما، تومورهای بدخیم با تاکید بر *sce* دهانی شامل فیبروم، همانژیوم، استئوم، لیپوم و مختصری از تومورهای بدخیم (فیبروسارکوم، استئومارکوم، کندرو سارکوم) ۱ ساعت
- ۶- بیماریهای پوستی مخاطی، از جمله لکین پلان- پمفیکوس، پمفیگوئید، اریتم مولتی‌فرم و (اکتودرمان دیسپلازا، لوپوس، پسوریازیس) ۱ ساعت
- ۷- بیماریهای غدد بزاقی از جمله خشکی دهان، سینالا دنتیها، تومورهای خوش‌خیم و بدخیم (مولکول، رانول، پلئومورفیک آدنوما، آدنوئید سیستیک کارسینوما، موکوپیدروئید کارسینوما) ۱ ساعت
- ۸- ضایعات ری‌اکتیو (شبه تومورال)، شامل فیبروم تحریکی- اپولیس فیشوراتوم- ژانت سل گرانولوما، فیبروم اسیفیه محیطی- گرانولوم پیوژنیک و تومور حاملگی- هیپر پلازی پاپیلری کام ۲ ساعت
- ۹- بیماری‌های عفونی حفره دهان و آفت، کاندیدیازیس و انواع آن، هرپس و ایدز و آبله مرغان، آفت‌ها ۲ ساعت
- ۱۰- تظاهرات دهانی بیماری‌های سیستمیک، دیابت- هیپر پاراتیروئیدیسم- کمبودهای ویتامینی- کم خونیه (فقر آهن، ...)، بیماری آدسیون بیماریهای استخوانی و ۱ ساعت

کار عملی: ۱۷ ساعت عملی مطابق برنامه گروه آموزشی از موارد فوق‌الذکر آموزش داده می‌شود

منابع اصلی درس (References):

- 1- Mosby's Comprehensive Review of Dental Hygiene- Michele L. Darby- (Last Edition)
- 2- Dental Hygiene in Review- Christina B.DeBiase-(Last Edition)
- 3- Oral Pathology for the Dental Hygienist- Ibsen, Phelan- (Last Edition)

۴- آسیب شناسی، رابینز، ترجمه فارسی. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس: فیزیولوژی کد درس: ۰۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

فراگیری عمل اندامها و دستگاههای بدن و ارتباط آنها با یکدیگر بطور کلی، در راستای شناخت عملکرد طبیعی و تأثیر متقابل بخشهای مختلف دهان و دستگاههای مختلف بدن

شرح درس:

فراگیر با عمل اندامها و دستگاههای بدن و ارتباط آنها با یکدیگر به طور کلی و نیز با فیزیولوژی دندانها، تأثیر تغییرات هورمونی در لثهها و دندانها، و فیزیولوژی بزاق آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

۱- فیزیولوژی سلول و غشاء آن

۲- سیستم عصبی-عضلانی و اسکلتی و فیزیولوژی درد

۳- فیزیولوژی خون

۴- فیزیولوژی دستگاه تنفسی

۵- فیزیولوژی دستگاه ادراری

۶- فیزیولوژی دستگاه گوارش

۷- فیزیولوژی غدد درون ریز

۸- فیزیولوژی حواس پنج گانه

۹- فیزیولوژی دندانها (عملکرد قسمت های مختلف دندانها، دوره های دندانی، مبادلات املاح در دندانها)

۱۰- تأثیر تغییرات هورمونی بر لثهها و دندانها

۱۱- فیزیولوژی بزاق

۳ ساعت

۳ ساعت

۳ ساعت

۳ ساعت

۳ ساعت

۴ ساعت

۴ ساعت

۳ ساعت

۴ ساعت

۲ ساعت

۲ ساعت

منابع اصلی درس (References):

1- Dental Hygiene in Review- Christina B.DeBiase-(Last Edition)

۲- فیزیولوژی پزشکی - آرتور گایتون، ترجمه فارسی آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

از طریق آزمونهای میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس: کالبدشناسی دهان کد درس: ۰۵

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس: فراگیری ساختمان ماکروسکوپی بافت‌های سر و گردن با تأکید بر ناحیه دهان و فک و صورت

شرح درس: فراگیر مختصری با آناتومی عمومی بدن، استخوان‌شناسی، سیستم عضلانی، دستگاه گردش خون و دستگاه لنفی سر و گردن، غدد سر و گردن و نیز دستگاه عصبی و اعصاب مغزی آشنا می‌شود سپس بطور اختصاصی، آناتومی دهان سیستم عضلانی صورت و دهان، مفاصل گیجگاهی فکی را فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب:

سرفصل دروس نظری (۹ ساعت نظری):

۱- آشنایی با آناتومی عمومی بدن

۲- استخوان‌شناسی سر و گردن (شامل آشنایی با آناتومی استخوان‌های سر و گردن و صورت)

۳- سینوس‌های اطراف بینی

۴- سیستم عضلانی صورت و دهان (شامل ترمینولوژی، عضلات صورت، عضلات جونده، عضلات گردن، عضلات اطراف دهان، عضلات زبان)

۵- مفصل گیجگاهی فکی (شامل نوع مفصل، نوع حرکت و ساختمان مفصل)

۶- دستگاه گردش خون سر و گردن و دهان

۷- دستگاه لنفاوی (شامل عملکرد، ترمینولوژی و انواع غدد لنفاوی ناحیه سر و گردن)

۸- غدد ناحیه دهان (شامل غدد درون‌ریز و برون‌ریز)

۹- دستگاه عصبی (شامل ترمینولوژی، کلیات، تقسیم بندی‌های اصلی دستگاه عصبی، دوازده زوج عصب کرانیال) و اعصاب ناحیه دهان

سرفصل دروس عملی (۱۷ ساعت عملی):

۱- آشنائی با استخوان‌های فک و صورت

۲- حضور در سالن تشریح و مشاهده ساختمان‌های دهان و فک و صورت

منابع اصلی درس (References):

1- Mosby's Comprehensive Review of Dental Hygiene- Michele L. Darby- (Last Edition)

2- Dental Hygiene in Review- Christina B. DeBiase-(Last Edition)

۳- آناتومی سرو گردن، محمد اکبری، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجویان: از طریق آزمونهای میان ترم و پایان ترم بخش‌های نظری و عملی و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید

مربوطه

کد درس : ۰۶

عنوان درس : میکروبیولوژی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس :

آشنایی با اصول کلی، طبقه‌بندی، تکثیر، راه‌های انتقال و بیماری‌زایی، دفاع بدن و اصول تشخیص میکروارگانیسم‌ها (باکتری‌ها، قارچ‌ها و ویروس‌ها) - شناخت فلور طبیعی دهان و میکروارگانیسم‌های بیماری‌زا و میکروپوشش‌شناسی پلاک دندانی، بمنظور کسب اطلاعات مقدماتی در زمینه شناخت و پیشگیری ضایعات دهانی ناشی از عوامل عفونی، آشنا شدن دانشجویان با چگونگی پیشگیری از: بیماری‌های مسری مهم در جریان درمان‌های دندانپزشکی، نحوه حفاظت از بیمار و درمانگر در انتقال دو طرفه عفونت‌ها، روش‌های ضد عفونی و استریلیزاسیون در کلینیک‌های درمانی دندانپزشکی.

شرح درس:

فراگیر با باکتری‌شناسی، ویروس‌شناسی، قارچ‌شناسی، فلور طبیعی، میکروپوشش‌شناسی پلاک دندانی و راه‌های انتقال بطور نظری و عملی آشنا می‌شود. همچنین فراگیر با میکروارگانیسم‌های حفره دهان و روند ایجاد بیماری عفونی، عفونت‌های قابل انتقال از طریق هوا و نیز عفونت‌های قابل انتقال از راه دهان و نحوه پیشگیری از انتقال این عفونت‌ها، روش‌های محافظت بیمار و درمانگر از انتقال دو طرفه عفونت‌ها، سترونی و گندزدائی آشنا می‌شود.

رئوس مطالب میکروپوشش‌شناسی:

سرفصل دروس نظری (۱۷ ساعت نظری):

الف - باکتری‌شناسی

۱۰ ساعت

- کلیات باکتری‌شناسی: تعریف میکروپوشش‌شناسی - مقایسه سلول‌های اوکاریوت و پروکاریوت - طبقه‌بندی میکروارگانیسم‌ها (باکتری‌ها - قارچ‌ها و ویروس‌ها) - ساختمان - رشد و متابولیسم - طبقه‌بندی - راه‌های کسب مقاومت ضد میکروبی (عوامل فیزیکی و شیمیایی در ضد عفونی و استریلیزاسیون - آنتی‌بیوتیک‌ها) - آشنایی با باکتری‌های مختلف، فلور طبیعی (با تکیه بر فلور طبیعی حفره دهانی و دستگاه تنفس) - میکروپوشش‌شناسی پلاک دندانی - کلیاتی درباره راه‌های انتقال.

ب - ویروس‌شناسی

۴ ساعت

- کلیات ویروس‌شناسی: تعریف - ساختمان - تکثیر ویروس‌ها - روابط بین ویروس و سلول میزبان باکتروفاژ - پیرون - داروهای ضد ویروسی - روش‌های تشخیص بیماری ویروسی - راه‌های پیشگیری و کنترل بیماری‌های ویروسی - طبقه‌بندی ویروس‌ها - ویروس‌شناسی سیستماتیک: (با تاکید بر ویروس‌های سیستم تنفسی منتقله از طریق خون)

ج - قارچ‌شناسی

۳ ساعت

- کلیات قارچ‌شناسی - کپک‌ها و مخمرها - روش‌های تشخیص آزمایشگاهی قارچ‌ها - داروهای ضد قارچی - کلیاتی درباره میکوزها (آنچه به حفره دهانی مربوط می‌شود) - روش‌های پیشگیری و کنترل عفونت قارچی

منابع اصلی درس (References):

1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)

2- Mosy's Dental Hygiene, Concepts, Cases and Competencies – Daniel and Harfst- (Last Edition)

۳- میکروب شناسی پزشکی، جاوتز، ترجمه فارسی. آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه و در قسمتهای نظری و عملی و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس: هیستولوژی دهان کد درس: ۰۷

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با ساختمان بافت‌های بدن و ساختمان سلولی و میکروسکوپی آنها به منظور مقدمه‌ای بر بافت شناسی اختصاصی دهان و نیز مقدمه‌ای بر شناخت روابط و اثرات متقابل فیزیولوژیک دهان و قسمت‌های مختلف بدن و آشنایی با هیستولوژیو جنین‌شناسی دهان و دندان

شرح درس:

فراگیر با کلیات و تعاریف هیستولوژی همچنین با ساختمان سلول، بافت‌ها و دستگاه‌های مختلف بدن آشنا می‌شود. همچنین فراگیر با دوره‌های تکامل جنین انسان، تکامل صورت و دهان و ساختمان دندانها در زندگی جنینی و نیز با ساختمان بافت‌های مختلف دهان و دندان آشنا می‌شود.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

هیستولوژی عمومی: (۱۷ ساعت نظری)

۰/۵ ساعت

۲ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱- آشنایی با هیستولوژی (کلیات، تعاریف)

۲- سلول

۳- بافت پوششی

۴- کلیات بافت همبندی

۵- بافت استخوانی و غضروفی

۶- هیستولوژی خون

۷- بافت عضلانی

۸- بافت عصبی

۹- دستگاه گردش خون (مویرگ‌ها، سرخرگ‌ها، سیاهرگ‌ها، اتصالات سرخرگی-سیاهرگی، قلب، لنف و رگ‌های لنفی)

۱/۵ ساعت

۲ ساعت

۱ ساعت

۱۰- دستگاه لنفاوی (غدد لنفاوی، لوزه‌ها، تیموس، طحال)

۱۱- پوست و ضمام آن (ابی ادرم، درم، ناخن، مو، غدد چربی، غدد عرق)

۱۲- دستگاه گوارش (حفره دهان، مری، معده، روده کوچک، روده بزرگ، ضمام دستگاه گوارش شامل: کبد، کیسه صفرا، لوزالمعده)

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱ ساعت

۱۳- دستگاه تنفس (بینی، حلق، نازوفارنکس، حنجره، نای، ریه، برشش و برنش، حبابچه یا آلوئول، پرده جنب)

۱۴- دستگاه ادراری (کلیه، مثانه و مجاری ادراری)

۱۵- غدد درون‌ریز (هیپوفیز، تیروئید، پاراتیروئید، فوق کلیه)

رئوس مطالب جنین‌شناسی و هیستولوژی اختصاصی دهان: (۱۷ ساعت نظری)

- ۱- آشنایی با دوره‌های تکامل جنین انسان، لایه‌های زاینده جنینی و سلول‌های ستیغ عصبی، ایجاد ناهنجاری‌های مادرزادی در دوره‌های مختلف جنینی
۲ ساعت
- ۲- آشنایی با تکامل جنینی صورت و دهان (تشکیل فک‌ها، بینی و سقف دهان، لب‌ها و گونه‌ها، زبان)، نقش لایه‌های جنینی مختلف و سلول‌های ستیغ عصبی در این تکامل و ناهنجاری‌های مادرزادی صورت و دهان
۳ ساعت
- ۴- چگونگی تشکیل و ساختمان بافتی تیغه دندانی و جوانه‌های دندانی شیری و دائمی و تکامل جوانه دندان به تاج و ریشه (در دندانهای یک ریشه و چند ریشه)
۲ ساعت
- ۵- چگونگی تشکیل و ساختمان بافتی استخوان آلوئول و لامینادورا- منشاء جنینی و ساختمان بافتی و روند تکامل رباط دور دندانی
۱ ساعت
- ۶- بافت‌شناسی مینا (شامل روند تشکیل و تکامل- ساختمان فیزیکی و شیمیایی و بافتی- نکات بالینی و ناهنجاری‌ها)
۱ ساعت
- ۷- بافت‌شناسی عاج (شامل روند تشکیل و تکامل- ساختمان فیزیکی و شیمیایی و بافتی- نکات بالینی و ناهنجاری‌ها)
۱ ساعت
- ۸- هیستولوژی مغز و دندان (شامل روند تشکیل و تکامل- ساختمان فیزیکی و شیمیایی و بافتی- نکات بالینی و ناهنجاری‌ها)
۱ ساعت
- ۹- هیستولوژی سمان ریشه (شامل روند تشکیل و تکامل- ساختمان فیزیکی و شیمیایی و بافتی- نکات بالینی و ناهنجاری‌ها)
۱ ساعت
- ۱۰- هیستولوژی رباط دوردندانی (شامل روند تشکیل و تکامل- ساختمان فیزیکی و شیمیایی و بافتی- نکات بالینی و ناهنجاری‌ها)
۱ ساعت
- ۱۱- مخاط دهان (منشاء جنینی، بافت شناسی) شامل مخاط مخصوص (چشایی)، مخاط کراتینیزه و مخاط پوشاننده
۱ ساعت
- ۱۲- غدد بزاقی (منشاء جنینی، بافت شناسی)
۱ ساعت
- ۱۳- رویش و افتادن دندانها
۲ ساعت

منابع اصلی درس (References): (Last Edition)

- 1- Clinical Textbook of Dental Hygiene and Therapy. Noble. S, (Last Edition). Wiley-Blackwell
- 2- Ten Cate's Oral Histology: Development, Structure, and Function. Nanci .A.2008. Elsevier health Science

۳- هیستولوژی عملی و اطلس رنگی- دکتر محمدصادق رجحان- آخرین چاپ

۴- ضروریات بافت‌شناسی- دکتر محمدصادق رجحان- آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : ایمنی بیمار کد درس : ۰۸

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : نظری

هدف کلی درس : آشنایی با ایمنی بیمار، حقوق او و خطرها و راهکارهای کاهش آن و درک عمیق آن به نحوی که روح حاکم بر تمامی خدمات دانشجو و دانش آموخته این رشته در مواجهه با خدمت گیرندگان بشود.

شرح درس: فراگیر با مفاهیم ایمنی بیمار و دلایل پرداختن به آن و جایگاه آن در سیستم خدمات سلامت آشنا می‌شود. همچنین دانشجو نقش و جایگاه تیم دندانپزشکی و دینفعان را درک کرده و تعاملات بین این دو دسته را بحث می‌کند. این درس به خطرها، مدیریت آن و نیز راهکارهای ارتقاء کیفیت خدمات اشاره می‌کند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱ ساعت	۱. ارائه خدمات بیمار محور و مفاهیم کلیدی ایمنی بیمار
۲ ساعت	۲. ایمنی بیمار و تحقیقات انجام شده (کار دانشجویی)
۱ ساعت	۳. خطرات برای بیمار در کارهای پیچیده درمانی
۱ ساعت	۴. خطرات خدمات سلامت در دندانپزشکی
۱ ساعت	۵. خطاهای صورت گرفته (کار دانشجویی)
۱ ساعت	۶. حیطه فعالیت تکنسین سلامت دهان و خطرات احتمالی
۱ ساعت	۷. سیستم ها و تاثیر آن بر مراقبت بیمار
۱ ساعت	۸. تیم خدمات سلامت دهان و موثر بودن یک عضو در تیم
۱ ساعت	۹. گزارش دهی خطاها، چگونه و به چه کسانی
۱ ساعت	۱۰. دسته بندی خطاها و پیشگیری از آنها
۱ ساعت	۱۱. مدیریت خطرات بالینی
۱ ساعت	۱۲. روشهای بهبود کیفیت در ارتقاء خدمات سلامت
۱ ساعت	۱۳. مشارکت و تعامل با بیماران
۱ ساعت	۱۴. ارزیابی تعامل با گروه هدف
۱ ساعت	۱۵. ایمنی دارویی
۱ ساعت	۱۶. ارزیابی ایمنی بیمار در خدمات سلامت

منابع اصلی درس (References):

۱. راهنمای برنامه درسی ایمنی بیمار، نسخه حیطه تخصصی، ترجمه معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
۲. در برنامه ایمنی بیمار برای تکنسین‌های سلامت دهان، دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی

شیوه ارزشیابی دانشجو: توجه به مشارکت در کلاس و حضور و غیاب، آزمون‌های ادواری و آزمون پایانی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی کلی با تعاریف دامنه و اصول خدمات بهداشتی جایگاه و انواع خدمات بهداشتی در نظام‌ها عرضه بهداشتی درمانی شرح درس:

آشنایی با اصول خدمات بهداشتی از ارکان آموزشی دانشجویان می‌باشد که با مطالعه این درس دانشجو شاخص‌های اندازه‌گیری سلامتی، مفهوم و عوامل مؤثر در مبارزه با بیماریها، سطوح پیشگیری، بهداشت مادر و کودک، بهداشت محیط، آموزش بهداشت و Primary health care (PHC) در ایران و اولویت‌های بهداشتی در ایران و ارتباط آن با سایر سازمانها را فرا خواهد گرفت.

رئوس مطالب بهداشت عمومی: (۱۷ ساعت نظری)

۱ ساعت	۱. بهداشت و تاریخچه آن
۱ ساعت	۲. تعاریف مختلف، طیف، عوامل تعیین کننده سلامت و شاخصهای اندازه‌گیری سلامت
۱ ساعت	۳. مفهوم، مراحل، عوامل ایجاد کننده و طیف بیماری و مفهوم مبارزه با بیماری
۱ ساعت	۴. سطوح پیشگیری (تعاریف- مثالها- اهداف)
۲ ساعت	۵. بهداشت مادر و کودک- بهداشت نوجوانان- بهداشت دوران بلوغ و ازدواج
۲ ساعت	۶. بهداشت سالمندان
۱ ساعت	۷. بهداشت فردی
۱ ساعت	۸. بهداشت محیط و سلامت
۱ ساعت	۹. نقش آموزش بهداشت در ارتقای سلامت
۲ ساعت	۱۰. آشنایی با مراقبتهای اولیه بهداشتی PHC و نظام عرضه خدمات بهداشتی در ایران
۱ ساعت	۱۱. مقایسه سیستم‌های مختلف بهداشتی در دنیا با نظام عرضه خدمات در ایران
۱ ساعت	۱۲. سازمانهای بین‌المللی بهداشتی
۱ ساعت	۱۳. ارائه خلاصه‌ای از اولویت‌های بهداشتی مناطق مختلف ایران
۱ ساعت	۱۴. ارتباط بهداشت عمومی و بهداشت و سلامتی دهان و دندان

منابع اصلی درس (References):

- ۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، تألیف اساتید دانشگاههای علوم پزشکی کشور، جلد ۱، فصل اول و دوم، انتشارات ارجمند آخرین چاپ
 - ۲- آموزش سلامت دکتر رفیعی فر
- شبهه ارزشیابی دانشجو: از طریق آزمونهای میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : آمار و اپیدمیولوژی و روش تحقیق

کد درس : ۱۰

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : کارگاهی

هدف کلی درس :

آشنا شدن دانشجویان با روش‌های مختلف تحقیقات در پزشکی به منظور شرکت در تیم‌های تحقیقاتی

شرح درس :

فراگیر با تعریف آمار و روش‌های مختلف نمونه‌گیری- انواع متغیرهای آماری- نمودارهای آماری- جداول توزیع فراوانی- شاخص‌ها و نیز آزمون‌های آماری- طراحی یک پرسشنامه تحقیقاتی- انواع مطالعات رایج در علوم- و نیز تعیین حجم نمونه در مطالعات پزشکی آشنا می‌گردد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

۱- مقدمه و معرفی جایگاه تحقیقات در سلامت دهان

۲- آمار توصیفی

۳- شاخص‌های اندازه‌گیری وقوع بیماری

۴- شاخص‌های برآورد خطر بیماری

۵- برآورد، حدود اطمینان، نقش حجم نمونه و مفهوم P value

۶- مطالعات توصیفی و انواع نمونه‌گیری در آن

۷- مطالعات تحلیلی مشاهده‌ای

۸- مطالعات مداخله‌ای

۹- غربالگری و ارزیابی روشهای تشخیصی

۱۰- مطالعات کیفی

۱۱- خطاهای سیستماتیک در مطالعات

۱۲- طراحی فرم جمع‌آوری اطلاعات و اهمیت روایی و پایایی

۱ جلسه

۲ جلسه

۱ جلسه

۲ جلسه

۲ جلسه

۲ جلسه

۱ جلسه

۱ جلسه

۲ جلسه

۱ جلسه

۱ جلسه

۱ جلسه

منابع اصلی درس (References):

۱- کتاب آمار، دکتر محمد

۲- کتاب مرجع ملی سلامت دهان

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

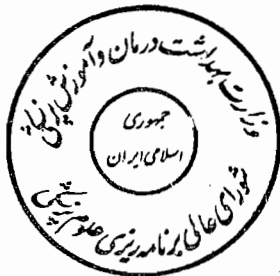
نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی با مخاط سالم و تشخیص بافت غیرطبیعی، اختلالات تکاملی و اکتسابی، ضایعات میکروبی و تظاهرات بیماریها در صورت و دهان در راستای تشخیص ضایعات دهانی ناشی از بیماریهای مختلف و فراگیری مراقبتهای بهداشتی جهت پیشگیری از بیماریهای مخاط و ارجاع مناسب جهت اقدامات درمانی

شرح درس: شناخت بافت سالم و وضعیت طبیعی مخاط دهان، اختلالات تکاملی در دهان، ترمینولوژی ضایعات مخاطی دهان، انواع ضایعات تروماتیک، فیزیکی، شیمیایی و عفونی در دهان، عوارض دهانی سوء تغذیه و کمبود ویتامینها، مفصل گیجگاهی فکی و اختلالات آن، بیماریهای وزیکولوبولوز پوستی-مخاطی، آفت و سندرمهای آن، بیماریهای غدد بزاقی، ضایعات سفید و قرمز در دهان، بیماریهای سیستمیک، بیماریهای خونی، بوی بد دهان و علل و راههای پیشگیری و کنترل آن، تظاهرات و عوارض دهانی مصرف دخانیات و راههای کنترل و پیشگیری آن و استراتژی پیشگیری از بیماریهای دهان و کنترل آن آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱ ساعت	۱- بافت سالم دهان و وضعیت طبیعی
۱ ساعت	۲- بوی بد دهان: علل، کنترل و پیشگیری
۱ ساعت	۳- تظاهرات و عوارض دهانی مصرف دخانیات، کنترل و پیشگیری
۱ ساعت	۴- اختلالات تکاملی دهان و فک و صورت
۱ ساعت	۵- ضایعات Basic (ماکول، پاپول، وزیکول و پلاک و ...)
۱ ساعت	۶- ضایعات تروماتیک، فیزیکی، شیمیایی
۱ ساعت	۷- بیماریهای ویروسی- قارچی- باکتریال (تبخال، زونا، ایدز و ANUG و ...)
۱ ساعت	۸- تظاهرات دهانی سوء تغذیه و کمبود ویتامین
۱ ساعت	۹- آشنایی با مفصل گیجگاهی فکی و اختلالات آن
۱ ساعت	۱۰- آشنایی با بیماریهای وزیکولوبولوز پوستی مخاطی
۱ ساعت	۱۱- آشنایی با آفت و سندرمهای آن
۱ ساعت	۱۲- آشنایی با بیماریهای غدد بزاقی
۱ ساعت	۱۳- آشنایی با ضایعات سفید و قرمز
۱ ساعت	۱۴- مروری بر تظاهرات دهانی بیماریهای سیستمیک (قلبی، دیابت، ریوی، غدد، و ...) و کنترل بیماریهای دهان
۱ ساعت	۱۵- آشنایی با بیماریهای خونی (لوسمی، آنمی، تالاسمی، هموفیلی) و کنترل بیماریهای دهان
۱ ساعت	۱۶- آشنایی با استراتژیهای پیشگیری از بیماریهای دهان
۱ ساعت	۱۷- ملاحظات فیزیولوژیک و پاتولوژیک در ارتباط با بیماریهای دهان سالمندان

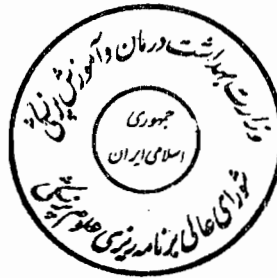
منابع اصلی درس (References):

- 1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)
- 2- Burket's Oral Medicine- Greenburg, Glick, Ship - (Last Edition)
- 3- Oral Pathology for the Dental Hygienist- Ibsen, Phelan- (Last Edition)

۴- پاتولوژی نوین دهان، فک و صورت- جی فیلیپ ساپ، ترجمه فارسی، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

کد درس: ۱۲

عنوان درس: پری کلینیک سلامت دهان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با نقش و وظایف حرفه‌ای و آموزش برخی خدمات در پری کلینیک به منظور آمادگی برای انجام آنها در کلینیک

شرح درس:

دانشجو با اهمیت و نقش تکنسین سلامت دهان در تیم دندانپزشکی آشنا می‌شود، خدمات حرفه‌ای قابل ارائه خود را درک می‌کند. سپس با وضعیت دهان و دندان آشنا می‌شود. انواع رسوبات نرم و سخت روی دندانها و نیز پوسیدگی دندانانی را با معاینه دیگر دانشجویان می‌بیند و با آنها آشنا می‌شود. با وسایل معاینه و تشخیص و وسایل و روش‌های اقدامات پیشگیرانه آشنا گشته و با کار بر روی مولاژ و دهان دانشجویان دیگر کاربرد عملی این مطالب را می‌آموزد. این درس بصورت کارگاه برگزار می‌گردد ابتدا مدرس مباحث نظری را بیان می‌کند و سپس دانشجویان فعالیت‌های لازم را زیر نظر مدرس به صورت کار گروهی، بر روی مولاژ، بر روی خود، و یا بر روی دانشجویان دیگر زیر نظر مدرس انجام داده نقاط قوت و ضعف اقدامات خود را دریافت کرده و بحث و رفع اشکال می‌کنند. استاد باید از درک مبحث توسط فراگیر اطمینان حاصل کند.

رئوس مطالب: (۱۰۲ ساعت کارگاهی) ۳۴ جلسه ۳ ساعته

- ۱- وظایف تکنسین سلامت دهان، دهان‌شناسی و واژگان علمی، پرونده نویسی و پذیرش بیمار، کار گروهی ۱ جلسه
- ۲- معاینه بیمار، وسایل و ابزار، وضعیت‌های صندلی بیمار، تمرین عملی بر روی مانکن و همکلاسی‌ها ۲ جلسه
- ۳- نحوه تشکیل پلاک میکروبی و تشخیص آن، استفاده از آشکار کننده‌ها، تمرین عملی ۱ جلسه
- ۴- پاک کننده‌های مکانیکی پلاک، تمرین عملی مسواک زدن بر روی مانکن و آموزش به دیگران ۳ جلسه
- ۵- تمرین عملی نخ دندان و سایر پاک کننده‌های مکانیکی بر روی مانکن و آموزش به دیگران ۳ جلسه
- ۶- قلمهای جرم‌گیری، اصول درست به کار بردن، روش‌های در دست گرفتن، حرکات و تمرین عملی بر روی مانکن و همکلاسی‌ها ۳ جلسه
- ۷- پاک کردن پلاک میکروبی از طریق بروساز، کار عملی بر روی مانکن و همکلاسی‌ها ۴ جلسه
- ۸- دستگاههای جرم‌گیری، پاک کردن جرم با دستگاه جرم‌گیری، روشها، کار عملی بر روی مانکن و همکلاسی‌ها ۳ جلسه
- ۹- جرم دندان، نحوه تشکیل و تشخیص آن، مشاهده بر روی مدل و همکلاسی‌ها ۱ جلسه
- ۱۰- تیز کردن قلمهای جرم‌گیری، شستشو و استریل کردن ۱ جلسه
- ۱۱- پاک کننده شیمیایی پلاک، استفاده در دهان خود در کارگاه ۱ جلسه
- ۱۲- فرمهای شاخص‌ها، همکاری در تکمیل پرونده بیماران دانشجویان سال بالاتر، مشاهده تکمیل فرم شاخص‌ها ۲ جلسه
- ۱۳- رنگ دانه‌ها، تغییر رنگ‌ها، تشخیص و تمیز کردن آنها ۱ جلسه
- ۱۴- مشخصات کلینیکی پوسیدگی دندانها، بررسی عوامل ایجاد کننده، مشاهده انواع پوسیدگی بر روی مدل ۱ جلسه
- ۱۵- ارزیابی خطر ایجاد پوسیدگی در بیماران دانشجویان سال بالاتر با مشاهده و همکاری در پرکردن فرم ۲ جلسه

۲ جلسه

۱۶- انواع روشهای فلوراید تراپی، محصولات. بکار بردن آن بر روی مانکن و همکلاسی ها

۳ جلسه

۱۷- همکاری در آموزش بهداشت برای بیماران دانشجویان سال بالاتر، مشاوره تغذیه ای

* در این موارد کار بر روی مانکن نصب شده انجام می‌گیرد و در ضمن تمرین معاینه و جرمگیری استفاده از انواع موقعیت‌های درمانگر و بیمار، انواع تکیه‌گاههای داخل و خارج دهانی، انواع تأمین دسترسی، دید و نور (مستقیم و غیرمستقیم) تمرین می‌شود.

منابع اصلی درس (References):

1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)

2-Periodontology for the Dental Hygiene – Perry, Beemsterboer, Taggart -(Last Edition)

۳- پریودنتولوژی بالینی کارانزا، ترجمه فارسی، آخرین چاپ

۴- دندانپزشکی کودکان و نوجوانان- مک دونالد، دیوید آوری ترجمه فارسی، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجو:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس: آشنایی فراگیر با مفاهیم، اصطلاحات جامعه شناسی و نیز شناخت علمی پدیده‌ها و امور اجتماعی آشنایی نظری و کاربردی با اصول و روشهای کمی و کیفی جامعه و مسائل اجتماعی و بررسی انواع جوامع انسانی و ویژگیهای این جوامع در ایران. شناخت و تحلیل نهادها و موسسات اجتماعی به طور کلی و سیر تکوین آن در جامعه ایران. دانشجوی در راستای خدمت به جامعه باید بتواند زبان واحدی جهت ارتباط برقرار کردن با جامعه شناسان استفاده کند. و این درس علاوه بر یاد دادن این زبان واحد و مفاهیم مورد نیاز، توانایی استفاده از تحقیقات جامعه شناسان را فراهم می‌سازد.

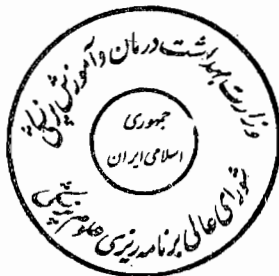
شرح درس: انسان موجودی اجتماعی است که با پدیده های اجتماعی ارتباط نزدیک دارد. مطالعه پدیده های اجتماعی و آشنایی با انواع جوامع انسانی و قوانین اجتماعی حاکم بر آنها و چگونگی انجام تحقیق و پژوهش در مسایل مربوط به آن برای دانشجویانی که به دلیل حضور در سیستم ارائه خدمات بهداشتی ارتباط نزدیک و مداوم با مردم و اجتماع دارند ، بسیار ضروری است.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- تعریف جامعه، جامعه شناسی ، جامعه شناسی و بهداشت عمومی، جامعه شناسی و خدمات پزشکی ، فرایند اجتماعی شدن
۲ ساعت
- کلیات جامعه شناسی و آموزش بهداشت، تعریف فرهنگ، هنجارها و ارزشها
۲ ساعت
- جامعه و خدمات بهداشتی درمانی، نظام اجتماعی خدمات بهداشتی درمانی، شاخص های سلامتی در رابطه با نحوه زندگی اجتماعی
۲ ساعت
- رتبه بندی اجتماعی، پایگاه اجتماعی ، نقش اجتماعی، موقعیت پایگاه و نقش، تناقض یا اختلاف در پایگاه
۲ ساعت
- انواع اجتماعات انسانی، شهرنشینی، مبانی اقتصادی - اجتماعی، محیط شهری و مسائل بهداشت، شهر و بهداشت روانی
۲ ساعت
- تعریف امور اجتماعی ، پیوستگی امور و پدیده های اجتماعی ، نهاد در جامعه شناسی، انواع نهاد
۲ ساعت
- انواع انحرافات اجتماعی، اعتیاد، برخی انواع مواد مخدر، علل و انگیزه اعتیاد به مواد مخدر
۲ ساعت
- اصول و روش تحقیق در جامعه شناسی، مراحل پژوهش، کاربرد روشهای کمی و کیفی در جامعه شناسی
۳ ساعت

منابع اصلی درس (References):

- ۱- مقدمات جامعه شناسی، دکتر کنوچهر محسنی، نشر دوران، آخرین چاپ
- ۲- محسنی، منوچهر: جامعه شناسی پزشکی ، بهداشت ، تهران، طهوری
- ۳- مظلومی، سید سعید، جامعه شناسی و بهداشت

شیوه ارزشیابی دانشجویان: از طریق آزمونهای میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : خدمات دندانپزشکی (۱)

کد درس : ۱۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی با درمانهای دندان پزشکی در بخش‌های آموزشی، مواد و وسایل مرتبط و کمک کردن به درمانگر در بخش

شرح درس:

فراگیر در هر یک از بخش‌های آموزشی با انواع اقدامات و یا درمانهای آن بخش آشنا شده، ابزارها و تجهیزات مورد استفاده را فرا می‌گیرد. چنانچه آن بخش، پذیرش بیمار داشته باشد، با این روند و تکمیل پرونده آشنا می‌شود و در تکمیل پرونده همکاری می‌کند. در حین اقدامات درمانی به دانشجوی و یا دندانپزشک در دادن وسایل و ابزار و آماده کردن مواد کمک می‌کند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

جلسه ۳

۱- خدمات دندانپزشکی ترمیمی

جلسه ۵

۲- خدمات دندانپزشکی کودکان

جلسه ۵

۳- خدمات سلامت لثه و پرپودنشیوم

جلسه ۴

۴- خدمات تشخیصی بیماریهای دهان

* این مباحث بین کلیه بخشهای دانشکده مشترک است و توسط آموزش دانشکده از اساتید صاحب نظر در هر یک از زمینهها جهت تدریس دعوت می‌شود.

منابع اصلی درس (References):

۱- درسنامه اساتید هر بخش آموزشی

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزشهای کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : خدمات دندانپزشکی (۲) کد درس : ۱۵

پیش نیاز یا همزمان : خدمات دندانپزشکی (۱) کد ۱۴

تعداد واحد : ۱ واحد

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی با درمانهای دندان پزشکی در بخش های آموزشی ، مواد و وسایل مرتبط و کمک کردن به درمانگر در بخش

شرح درس:

فراگیر در هر یک از بخش های آموزشی با انواع اقدامات و یا درمانهای آن بخش آشنا شده، ابزارها و تجهیزات مورد استفاده را فرا می گیرد. چنانچه آن بخش، پذیرش بیمار داشته باشد، با این روند و تکمیل پرونده آشنا می شود و در تکمیل پرونده همکاری می کند. در حین اقدامات درمانی به دانشجو و یا دندانپزشک در دادن وسایل و ابزار و آماده کردن مواد کمک می کند.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

۱ جلسه

۱- خدمات پاتولوژی دهان

۲ جلسه

۲- خدمات رادیولوژی دهان

۳ جلسه

۳- خدمات جراحی دهان

۴ جلسه

۴- خدمات پروتزهای دندانی

۴ جلسه

۵- خدمات ارتدووسی

۳ جلسه

۶- خدمات درمان ریشه

* این مباحث بین کلیه بخشهای دانشکده مشترک است و توسط آموزش دانشکده از اساتید صاحب نظر در هر یک از زمینهها جهت تدریس دعوت می شود.

منابع اصلی درس (References):

۱- درسنامه اساتید هر بخش آموزشی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : داروشناسی بالینی

کد درس: ۱۶

پیش نیاز یا همزمان:-

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با داروهای مورد مصرف در بیماری‌های سیستمیک با توجه به وظایف حرفه‌ای تکنسین سلامت دهان و داروهای مورد مصرف در حیطه دندانپزشکی به منظور شناخت داروهای فوق و راهنمایی روش صحیح کاربرد تجویز شده توسط بیماران

شرح درس:

فراگیر با اصول اساسی فارماکولوژی، اصطلاحات و اشکال دارویی، اسامی تجارتي و ژنریک داروها- داروهای مختلف مورد استفاده در درمان‌های پزشکی و دندانپزشکی- تداخلات و عوارض کاربرد نابجای داروها- دارو درمانی در دوره بارداری و شیردهی و دوره کودکی- داروهای اورژانس و مسمومیت‌های دارویی آشنا می‌شود.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۲ ساعت	۱- اصول اساسی فارماکولوژی، آشنایی با اصطلاحات و اشکال دارویی
۱ ساعت	۲- داروهای کولینرژیک داروهای سیستم عصبی مرکزی
۱ ساعت	۳- داروهای قلبی- عروقی
۰/۵ ساعت	۴- داروهای موثر در انعقاد خون و اختلالات آن
۰/۵ ساعت	۵- آنتی هیستامین‌ها
۱ ساعت	۶- داروهای مورد مصرف در اختلالات غدد درون‌ریز
۱ ساعت	۷- داروهای ضد درد و داروهای ضد التهاب
۱ ساعت	۸- ضد باکتری‌ها
۱ ساعت	۹- ضد قارچ‌ها و ضد ویروس‌ها
۱ ساعت	۱۰- آشنایی با اسامی تجارتي و ژنریک داروها
۱ ساعت	۱۱- آشنایی با اصول تداخلات و عوارض کاربرد نابجای داروها- دارودرمانی در سالمندان
۱ ساعت	۱۲- دهان شویه‌های ضد میکروبی و ضد پوسیدگی
۱ ساعت	۱۳- داروهای بی‌حس کننده موضعی
۱ ساعت	۱۴- دارودرمانی در دوره بارداری و شیردهی
۰/۵ ساعت	۱۵- دارودرمانی در کودکان
۰/۵ ساعت	۱۶- داروهای مؤثر بر دستگاه گوارش
۱ ساعت	۱۷- داروهای اورژانس
۱ ساعت	۱۸- عوارض مصرف داروها بر دهان و دندان

منابع اصلی درس (References):

1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)

2- Applied Pharmacology for the Dental Hygienist,Haveles B.E. (Last Edition)

۳- فارماکولوژی پایه و بال‌جینی، کاتزونگ، برترام جی، ترجمه فارسی، آخرین چاپ

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : دندانپزشکی اجتماعی

کد درس : ۱۷

پیش‌نیاز: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

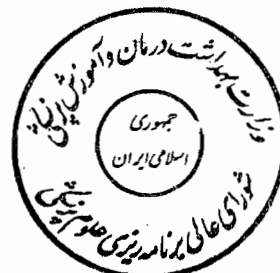
آشنا شدن دانشجویان با روش‌های مختلف تحقیقات در پزشکی به منظور شرکت در تیم‌های تحقیقاتی تعمیق نگرش پیشگیری و شناخت گروه‌های هدف جامعه، آشنایی با سیستم ارائه خدمات بهداشتی درمانی کشور و جایگاه بهداشت دهان و دندان، مدیریت و اجرای برنامه‌های پیشگیرانه، آشنایی با نحوه اداره مرکز دندانپزشکی، پذیرش مراجعین، تشکیل پرونده

شرح درس:

همچنین فراگیر با اهداف دندانپزشکی جامعه‌نگر و تعاریف و برنامه‌ریزی‌های مرتبط با آن و نقش بهداشتکار دهان در زمینه آموزش، خدمات پیشگیرانه و پژوهش و ارزشیابی برنامه‌ها آشنا می‌گردد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

۱ ساعت	۱- آشنایی با اپیدمیولوژی و انواع تحقیقات در پزشکی
۱ ساعت	۲- تعریف جمعیت، نرخ‌های آماری، گروه‌های هدف
۱ ساعت	۳- مقایسه اقدامات پیشگیرانه و درمانی از ابعاد اقتصادی، اجتماعی
۱ ساعت	۴- آشنایی با سیستم بهداشتی درمانی کشور و جایگاه بهداشت دهان و دندان در آن
۱ ساعت	۵- آشنایی با سازمان‌های جهانی مرتبط
۱ ساعت	۶- توجه به آداب و سنن مردم و نگرش آنان به بهداشت دهان و دندان
۱ ساعت	۷- آشنایی با توجهات دینی به بهداشت دهان و دندان
۱ ساعت	۸- جایگاه تکنسین سلامت دهان در تیم دندانپزشکی و پیشبرد اهداف بهداشتی
۱ ساعت	۹- مدیریت در بهداشت دهان و دندان، بررسی آمارهای موجود
۱ ساعت	۱۰- شناخت جامعه تحت پوشش از نظر جغرافیایی، انسانی، نیروی انسانی مرتبط، امکانات
۱ ساعت	۱۱- بودجه‌بندی و انتخاب اهداف
۱ ساعت	۱۲- اجرای برنامه‌های آمارگیری
۱ ساعت	۱۳- اجرای برنامه‌های بهداشتی، آموزش نیروهای انسانی موجود، بهره‌وری از امکانات جامعه
۱ ساعت	۱۴- ارزشیابی و پایش برنامه
۱ ساعت	۱۵- آموزش نحوه تهیه گزارش و گزارش دهی اقدامات و پیشرفت کار
۱ ساعت	۱۶- آشنایی با مواد و تجهیزات مورد مصرف بهداشت دهان و دندان و بویژه تولیدات کشوری
۱ ساعت	۱۷- آشنایی با قوانین و مقررات مرتبط با فعالیت‌ها و خدمات بهداشت دهان و دندان

منابع اصلی درس (References):

- ۱- اپیدمیولوژی مقدماتی
- ۲- آشنایی با سیستم شب که و خدمات بهداشتی درمانی کشور
- ۳- گزیده ای از مبانی دندانپزشکی جامعه نگر

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با اصول و مفاهیم و روشهای مختلف آموزش بهداشت و توانمند نمودن آنان جهت ارائه برنامه‌های آموزش بهداشت به مراجعین، همچنین آشنایی با تنظیم و ارزشیابی برنامه‌های آموزش بهداشت و تکنولوژی‌های آموزشی

شرح درس:

تلاش در جهت اصلاح رفتارهای مغایر با سلامت در جامعه از طریق مختلف امکان‌پذیر است و آموزش بهداشت یکی از مهمترین، مؤثرترین و با صرفه‌ترین این اقدامات بشمار می‌رود. آشنایی با جایگاه آموزش بهداشت در نظام سلامت و اصول و مبانی آن و فراگیری روشها و فنون آموزش بهداشت در کنار آشنایی با نحوه ارتباط صحیح با فراگیران و طراحی رسانه مناسب پایه‌های اصلی این درس را تشکیل می‌دهد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

جلسه ۱

۱- جایگاه آموزش بهداشت در نظام سلامت

جلسه ۱

۲- تعریف، اصول و مبانی آموزش بهداشت (شامل تئوری‌های یادگیری و ...)

جلسه ۱

۳- اهمیت و دامنه آموزش بهداشت

جلسه ۱

۴- رویکردها، روشها و فنون آموزش بهداشت

جلسه ۱

۵- (آموزش بهداشت مستقیم و غیرمستقیم، آموزش بهداشت سیستماتیک، غیررسمی، اتفاقی و ...)

جلسه ۱

۶- عوامل مؤثر بر موفقیت آموزش بهداشت

جلسه ۱

۷- آشنایی با فرآیندهای ارتباطی برای برقراری آموزشی

جلسه ۱

۸- منابع و امکانات موجود در شهر و روستا جهت آموزش بهداشت

جلسه ۱

۹- مواد و وسایل و رسانه‌های آموزشی

جلسه ۲

۱۰- تهیه و تدوین اهداف و محتوای آموزشی

جلسه ۲

۱۱- تنظیم برنامه‌ها و رسانه‌های آموزش بهداشت برای گروههای مختلف سنی و شغلی

جلسه ۲

۱۲- ارائه یک برنامه و یک رسانه آموزش بهداشت

جلسه ۲

۱۳- ارزشیابی برنامه‌ها و رسانه‌های آموزش بهداشت

منابع اصلی درس (References):

- ۱- کتاب جامع بهداشت عمومی، تألیف اساتید دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور، جلد اول، فصل سوم، انتشارات ارجمند، آخرین چاپ
- ۲- آموزش سلامت، دکتر رفیعی فر
- ۳- درس‌نامه اساتید

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی دانشجویان با تعاریف- اهمیت و مفاهیم تغذیه، نقش تغذیه در حفظ و ارتقاء سطح سلامت و سلامت دهان فرد در جامعه و پیشگیری از بیماریها و آشنایی با نقش تغذیه در خدمات بهداشتی و درمانی ایران آشنائی با مفاهیم اساسی تغذیه و عادات غذایی به منظور درک اهمیت

شرح درس:

با توجه به نقش تغذیه صحیح در حفظ سلامت بدن و پیشگیری از بیماریها و تأثیر کمبودهای تغذیه‌ای بر عملکرد ازگانهای بدن دانشجویان در طی این درس با اهمیت و نقش تغذیه در سلامت و سلامت دهان و بیماری، تغذیه صحیح و سالم و منابع مواد مغذی و نقش فیزیولوژیک آنها در بدن آشنا می‌شوند.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- ۱- تعریف تغذیه، تاریخچه علم تغذیه ۱ ساعت
- ۲- اهمیت تغذیه در پیشگیری از بیماریها و حفظ سلامت و سلامت دهان ۱ ساعت
- ۳- نقش تغذیه در طیف سلامت و بیماری بخصوص بافتهای دهان و دندان ۱ ساعت
- ۴- جایگاه تغذیه در خدمات اولیه بهداشتی ۱ ساعت
- ۵- تعریف (غذا- مواد مغذی- گروههای غذایی- تغذیه صحیح و مناسب و سالم) ۲ ساعت
- ۶- نقش فیزیولوژیک و منابع مواد مغذی با تأکید بر سلامت بافتهای دهان به تفکیک زیر:
الف) کربوئیدراتها- انواع آن- خواص آن- نقش آن در برنامه غذایی و بدن- منابع آن
ب) چربیها- اسیدهای چرب ضروری- انواع آن- خواص آن- نقش آن در برنامه غذایی و بدن- منابع آن
ج) پروتئین- انواع- خواص آن- نقش آن در برنامه غذایی و بدن- منابع مهم آن
د) ویتامینها: محلول در آب- محلول در چربی- نقش فیزیولوژیک آن در بدن و منابع آن و کمبودهای ویتامینی
ه) املاح- نقش فیزیولوژیک آن در بدن- منابع آن کمبودهای ید، آهن و کلسیم ۴ ساعت
- ۷- شاخصهای ارزیابی وضعیت تغذیه در ایران ۱ ساعت
- ۸- تعریف سوء تغذیهها- راههای شناسایی سوء تغذیهها- درجات سوء تغذیه- وضعیت سوء تغذیه در ایران و جهان- دلایل ایجاد سوء تغذیه در ایران و جهان- دلایل ایجاد سوء تغذیهها در گروههای مختلف سنی ۳ ساعت
- ۹- نقش تغذیه و سلامت دهان در گروههای آسیب پذیر از جمله شیرخوارگی و کودکی، دوران بارداری، سالمندی ۳ ساعت

منابع اصلی درس (References):

- 1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)
- 2- Mosby's Comprehensive Review of Dental Hygiene - Michele L. Darby- (Last Edition)
- 3- Periodontology for the Dental Hygienist – Jill S. Nield Gehrig, Donald E. Willmann– (Last Edition)

۴- اصول تغذیه رایبسنسون، ترجمه ناهید خلدی، نشر سالمی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : سلامت دهان نظری (۱)

کد درس: ۲۰

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با روشهای پیشگیری از بروز پوسیدگی و بیماریهای پریدونتال به منظور حفظ و ارتقاء سلامت دهان و دندان افراد جامعه

شرح درس:

دانشجو با میانی سلامت آشنا شده، نحوه بروز پوسیدگی و روند ایجاد بیماریهای پریدونشیوم را به خوبی یاد میگیرد، سپس نحوه پیشگیری از بروز این دو مشکل را فرا میگیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

- ۱- مروری بر ارتباط سلامت دهان و سلامت عمومی با بیماریهای دهان و دندان ۲ ساعت
- ۲- پوسیدگی دندان، اپیدمیولوژی آن در ایران و جهان، تظاهرات کلینیکی و هیستولوژیک ۳ ساعت
- ۳- نشانههای کلینیکی، رادیوگرافیک و روشهای جدید در تشخیص پوسیدگی ۳ ساعت
- ۴- میکروبیولوژی پوسیدگی، سطوح مختلف دندان و عملکرد ۲ ساعت
- ۵- ویژگیهای بزاق و نقش آن در محافظت از دندان ۲ ساعت
- ۶- قندها، انواع و اشکال مختلف آن و نقش آنها در پوسیدگی ۲ ساعت
- ۷- پوسیدگیهای دوران کودکی، سندروم شیشه شیر ۲ ساعت
- ۸- عوامل موثر در پوسیدگی دندان کودکان، ارزیابی خطر ۲ ساعت
- ۹- بافتهای پریدونشیوم در حالت سلامتی (لثه، سمنتوم، استخوان آلمونول و لیگامانها) ۴ ساعت
- ۱۰- عوامل موضعی و سیستمیک ایجاد کننده بیماریهای پریدونتال ۳ ساعت
- ۱۱- روشهای اندازه گیری سلامت و بیماریهای لثه ۲ ساعت
- ۱۲- طبقه بندی اجتماعی و رفتارهای بهداشتی ۱ ساعت
- ۱۳- سلامت و بیماریهای لثه در دوران کودکی، بلوغ و بارداری ۲ ساعت
- ۱۴- سلامت و بیماریهای لثه در سالمندی ۲ ساعت
- ۱۵- سلامت و بیماریهای لثه در گروهها و بیماریهای خاص ۲ ساعت

منابع اصلی درس (References):

- 1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)
- 2-Periodontology for the Dental Hygiene – Perry, Beemsterboer, Taggart -(Last Edition)
- 3- Mosby’s Comprehensive Review of Dental Hygiene - Michele L. Darby- (Last Edition)
- 4- Dental Hygiene in Review- Christina B.DeBiase-(Last Edition)
- 5- Dental Hygiene Theory and Practice- Darby, Walsh - (Last Edition)

- ۶- دندانپزشکی کودکان از نوزادی تا نوجوانی - پینکهام، کازامازیمو، آخرین ترجمه فارسی
- ۷- ترجمه دندانپزشکی کودکان و نوجوانان - الف و مک دونالد، دیوید.ر. آوری - آخرین ترجمه فارسی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

کد درس: ۲۱

عنوان درس: سلامت دهان نظری (۲)

پیش نیاز یا همزمان: سلامت دهان نظری (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

آشنایی با روشهای پیشگیری از بروز پوسیدگی و بیماریهای پریودنتال به منظور حفظ و ارتقاء سلامت دهان و دندان افراد جامعه

شرح درس:

دانشجو با مبانی سلامت آشنا شده، نحوه بروز پوسیدگی و روند ایجاد بیماریهای پریودنشیوم را به خوبی یاد می‌گیرد، سپس نحوه پیشگیری از بروز این دو مشکل را فرا می‌گیرد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

۲ ساعت	۱- تأثیر پوسیدگی‌های دندانی بر هم، در دوران دندانی، در افراد خانواده
۳ ساعت	۲- پیشگیری و کنترل پوسیدگی در سطح فرد و افراد خاص، فیشور سیلنت تراپی و ART
۴ ساعت	۳- پیشگیری و کنترل پوسیدگی در سطح جامعه
۶ ساعت	۴- بیماریهای پریودنتال، علائم و عوارض، پاتوژنز و طبقه بندی
۳ ساعت	۵- تشخیص کلینیک و رادیوگرافیک بیماریهای پریودنتال و تکمیل پرونده
۳ ساعت	۶- آشنایی با درمانهای پریودنتال
۳ ساعت	۷- پیشگیری از بیماریهای پریودنتال در گروههای سنی مختلف
۲ ساعت	۸- پیشگیری از بیماریهای پریودنتال در بیماران و افراد خاص
۲ ساعت	۹- کاربرد موضعی و سیستمیک مواد ضد میکروبی
۲ ساعت	۱۰- فعالیت های تکنسین سلامت دهان در پیشگیری و مراقبت از بیماریهای پریودنتال
۲ ساعت	۱۱- حساسیت دندانها و مراقبت از آن
۲ ساعت	۱۲- اورژانس‌های پریودنتال و اقدامات لازم

منابع اصلی درس (References):

- 1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- (Last Edition)
- 2-Periodontology for the Dental Hygiene– Perry, Beemsterboer, Taggart -(Last Edition)
- 3- Mosby’s Comprehensive Review of Dental Hygiene - Michele L. Darby- (Last Edition)
- 4- Dental Hygiene in Review- Christina B.DeBiase-(Last Edition)
- 5- Dental Hygiene Theory and Practice- Darby, Walsh - (Last Edition)
- 6- Periodontics for the Dental Hygienist– Jill S. Nield Gehrig, Donald E. Willmann – (Last Edition)

۱. پرودنتولوژی بالینی کارانزا- مایکل نیومن، هنری تاکه‌ای، فرمین کارانزا- آخرین ترجمه فارسی
۲. انساج پرودنشیسم در سلامت و بیماری- دکتر حمید مقدس، دکتر محمد باقرموزه- آخرین چاپ
۳. منابع فارسی در مورد پوسیدگی و بیماریهای پرودنتال

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : پیشگیری از پوسیدگی عملی (۱) کد درس: ۲۲
پیش نیاز یا همزمان: کالبدشناسی دهان کد ۰۵ و پری کلینیک سلامت دهان کد ۱۲
تعداد واحد : ۲
نوع واحد : عملی

هدف کلی درس :

تمرین عملی تأمین بهداشت دهان (آموزش بهداشت، پیشگیری و درمان در بیماران مراجعه کننده به کلینیک دندانپزشکی)

شرح درس:

فراگیر بطور بالینی با روند پذیرش و معاینه بیماران و تشکیل پرونده و تنظیم طرح درمان بهداشتی دهان و انجام اقدامات لازم براساس طرح درمان آشنا می‌گردد. و دروس آموخته شده در این زمینه را در جریان درمان بیماران به کار می‌برد.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت عملی)

- ۱- پذیرش گیرنده خدمات پیشگیرانه از پوسیدگی دندان و تشکیل پرونده
- ۲- معاینه و تنظیم یونیت
- ۳- تکمیل پرونده و ثبت وضعیت‌های مورد درخواستی
- ۴- ارزیابی خطر پوسیدگی
- ۵- طرح درمان بهداشتی
- ۶- آموزش کامل بهداشت دهان شامل مسواک، نخ دندان و هریک از وسایل کمکی مورد نیاز همراه با استفاده از مواد آشکار کننده
- ۷- بروساژ با خمیر پروفیلاکس یا پودر
- ۸- فلوراید تراپی در روشهای مختلف مورد نیاز
- ۹- کنترل بهداشت دهان بیمار در طی دوران مراقبت و پس از آن ، از طریق تشویق آنان به همراه آموزش های کلامی، تصویری ، عملی ،

منابع اصلی درس (References):

منابع دروس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجو:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های مختلف عملی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : پیشگیری از پوسیدگی عملی (۲) کد درس : ۲۳

پیش نیاز یا همزمان: ایمنی بیمار کد ۰۰۸، پیشگیری از پوسیدگی عملی (۱) کد ۲۲ و کنترل عفونت کد ۲۷

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

هدف کلی درس :

تمرین عملی تأمین بهداشت دهان (آموزش بهداشت، پیشگیری و درمان) در بیماران مراجعه کننده به کلینیک دندانپزشکی

شرح درس:

فراگیر ضمن تمرین عملی بیشتر در زمینه پذیرش و درمان بیماران در حیطه وظایف حرفه‌ای خود (موضوع درس کلینیک بهداشت دهان ۱، کد ۳۲) به طور عملی با استفاده از دستگاه اولتراسونیک و نیز با فیشورسیلنت تراپی در کودکان و نوجوانان آشنا شده و در این زمینه آموخته‌های خود را بر روی بیماران به کار می‌برد.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت عملی)

- ۱- پیشگیری از پوسیدگی عملی
- ۲- تدوین بسته رژیم غذایی مناسب و ارائه به بیمار حسب ویژگی‌های سنی، جنسی و سلامتی فرد
- ۳- نوشتن برگه ارجاع برای ارجاع بیمار به دندانپزشک و یا مرجع دیگر برای گرفتن خدمات دیگر

منابع اصلی درس (References):

منابع دروس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های مختلف عملی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : پیشگیری از بیماریهای پریدنتال عملی (۱) کد درس : ۲۴

پیش‌نیاز : کالبدشناسی دهان کد ۰۵ و پری کلینیک سلامت دهان کد ۱۲

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : عملی

هدف کلی درس :

تمرین عملی تأمین بهداشت دهان (آموزش بهداشت، پیشگیری و درمان در بیماران مراجعه کننده به کلینیک دندانپزشکی)

شرح درس :

فراگیر بطور بالینی با روند پذیرش و معاینه بیماران و تشکیل پرونده و تنظیم طرح درمان بهداشتی دهان و انجام اقدامات لازم براساس طرح درمان آشنا می‌گردد. و دروس آموخته شده در این زمینه را در جریان درمان بیماران به کار می‌برد.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت عملی)

- ۱- پذیرش گیرنده خدمات پیشگیرانه از بیماریهای پریدنتال
- ۲- تنظیم یونیت و معاینه
- ۳- تشکیل پرونده و ثبت وضعیت و شاخص های مورد درخواست
- ۴- ارائه طرح درمان بهداشتی بیمار
- ۵- آموزش کامل بهداشت دهان شامل مسواک، نخ دندان و هر یک از وسایل کمکی مورد نیاز همراه با استفاده از مواد آشکار کننده
- ۶- جرمگیری و صاف کردن سطح ریشه دندانها با استفاده از قلم‌های دستی
- ۷- تنظیم یونیت و نور در درمان قسمت‌های مختلف دهان
- ۸- کنترل بهداشت دهان بیمار در طی انجام درمان و پس از آن، از طریق تشویق آنان به همراه آموزش‌های کلامی، تصویری، عملی
- ۹- تیز کردن قلمها، نگهداری و استریلیزاسیون

منابع اصلی درس (References):

منابع دروس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های مختلف عملی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : پیشگیری از بیماریهای پریدنتال عملی (۲) کد درس : ۲۵

پیش‌نیاز یا همزمان: ایمنی بیمار کد ۰۸، پیشگیری از بیماریهای پریدنتال عملی (۱) کد ۲۴ و کنترل عفونت کد ۲۷

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

هدف کلی درس:

تمرین عملی تأمین بهداشت دهان (آموزش بهداشت، پیشگیری و درمان) در بیماران مراجعه‌کننده به کلینیک دندانپزشکی

شرح درس:

فراگیر ضمن تمرین عملی بیشتر در زمینه پذیرش و درمان بیماران در حیطه وظایف حرفه‌ای خود (موضوع درس کلینیک بهداشت دهان ۱، کد ۳۲) به طور عملی با استفاده از دستگاه اولتراسونیک و نیز با فیشورسیلنت‌تراپی در کودکان و نوجوانان آشنا شده و در این زمینه آموخته‌های خود را بر روی بیماران به کار می‌برد.

رئوس مطالب: (۶۸ ساعت عملی)

- ۱- تمامی سرفصل‌های درسی کلینیک بهداشت دهان (۱)
- ۲- جرمگیری دندانها با استفاده از دستگاه اولتراسونیک
- ۳- تدوین بسته رژیم غذایی مناسب و ارائه به بیمار حسب ویژگی‌های سنی، جنسی و سلامتی فرد
- ۴- نوشتن برگه ارجاع برای ارجاع بیمار به دندانپزشک و یا مرجع دیگر برای گرفتن خدمات دیگر

منابع اصلی درس (References):

منابع دروس نظری

شیوه ارزشیابی دانشجوی:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های مختلف عملی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس: کمکهای اولیه

کد درس: ۲۶

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: ۰/۵ واحد نظری - ۰/۵ واحد عملی

هدف کلی درس:

- ۱- شناخت عواملی که باعث بروز حوادث می‌شود و اقدامات ضروری جهت پیشگیری از حوادث و سوانح
- ۲- آگاهی از روشهای کمکهای اولیه و ارائه کمکهای فوری در مواقع اضطراری به منظور پیشگیری از صدمات بیشتر و نجات جان افراد از خطر آسیب و مرگ

شرح درس:

دستاوردهای تکنولوژی، افزایش جمعیت و شهرنشینی هر یک به سهم خود ضمن کمک به توسعه و پیشرفت انسان و جامعه عوارضی نیز همراه خود به بار آورده‌اند که هر یک از آنها مشکلات ویژه‌ای برای جامعه و انسان ایجاد می‌کند. حوادث، سوانح، سیل، زلزله، تصادفات جاده‌ای، برق گرفتگی، شکستگی، جنگهای کلاسیک، شیمیایی و بیولوژیک از این قبیل موارد هستند. این درس متضمن شناخت ماهیت و چگونگی بروز این قبیل حوادث، راههای پیشگیری و چگونگی ارائه کمکهای اولیه و فوری و مدیریت این قبیل رویدادهای اضطراری است.

رئوس مطالب:

الف- نظری ۰/۵ واحد (۹ ساعت)

- ۱- تعریف کمکهای اولیه و ارزش، اصول و اهداف کمکهای اولیه شرایط کمک دهنده و اصول کلی برای پیشگیری از حوادث

۱ ساعت

- ۲- علائم حیاتی و اختلالات آن، عملیات حیات بخش، اختلالات دستگاه تنفسی، کمکهای اولیه در اختلالات تنفسی، انواع تنفس‌های مصنوعی، اختلالات دستگاه گردش خون، ایست قلبی، ماساژ قلبی، شوک و اغماء (علل، علائم) روشهای پیشگیری و کمکهای فوری در برخورد با شوک، خونریزی‌ها (انواع علل، خطرات و کمکهای فوری)

۲ ساعت

- ۳- شکستگی و دررفتگی‌ها، زخم‌ها، انواع زخم‌ها (تیر خوردگی‌ها، زخمهای سوراخ شده و له شدن، بریدگی‌ها، سوختگی‌ها) ۱ ساعت
- ۴- جراحات چشمی، کزاز و ناراحتی‌های ناشی از گازها و مواد دندانپزشکی ۱ ساعت
- ۵- برق گرفتگی، خفگی، مسمومیت‌ها، گزیدگی‌ها، گرم‌زدگی و سرمازدگی ۱ ساعت
- ۶- موارد و حوادث متفرقه (حوادث مغزی، بیهوشی، صرع، تشنج، اجسام خارجی در چشم، گوش و حلق و بینی)

۱ ساعت

۱ ساعت

- ۷- اقدامات فوری در برخورد با سوانح (آتش‌سوزی، سیل، زلزله، ...)
- ۸- اقدامات فوری در برخورد با سوانح و حوادث زمان جنگ اعم از جنگهای کلاسیک، شیمیایی و بیولوژیک حمل افراد مجروح و مصدوم

۱ ساعت

ب- عملی ۰/۵ واحد (۱۷ ساعت) در اطاق پراتیک حتماً به دانشجو نشان داده شود.
تمرین عملیات حیات‌بخش، انواع تنفس مصنوعی و ماساژ قلبی، بانداژهای مختلف، ثابت نگهداشتن شکستگی‌ها، بند آوردن خونریزی، پانسمان، بخیه کردن، اندازه‌گیری فشارخون، درجه حرارت بدن، شمارش نبض، حمل مجروح

منابع اصلی درس (References):

- ۱- کتاب راهنمای بهسازی محیط و بلایای طبیعی، ترجمه دکتر ابوالحسن ندیم، مهندس عصار
- ۲- اقدامات ایمنی مناسب در زمان شیوع بیماری‌های واگیر، ترجمه گروه مترجمین، معاونت پژوهشی
- ۳- درس‌نامه

شیوه ارزشیابی دانشجو:

استفاده از آزمونهای شبیه‌سازی شده یا آزمونهای ایستگاهی (اسکی OSCE)، آزمون عملی (استفاده از اتاق پراتیک)، آزمون نهایی (امتحان کتبی)

عنوان درس : کنترل عفونت

کد درس : ۲۷

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : کارگاهی

هدف کلی درس:

دانشجویان با اصول نظری و عملی کنترل عفونت آشنا شوند به گونه‌ای که با ایجاد نگرش صحیح، اصول علمی کنترل عفونت در محیط دندانپزشکی را در تمامی بخش‌های آموزشی و مواجهه با بیمار و سایر موارد به خوبی و با مهارت و با احساس مسئولیت بالا بکار گیرند.

شرح درس:

فراگیر با میکروارگانیسم‌های حفره دهان و روند ایجاد بیماری عفونی، عفونت‌های قابل انتقال از طریق هوا و نیز عفونت‌های قابل انتقال از راه دهان و نحوه پیشگیری از انتقال این عفونت‌ها، روش‌های محافظت بیمار و درمانگر از انتقال دو طرفه عفونت‌ها، سترونی و گندزدائی آشنا می‌شود.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

۱- مقدمات میکروبیولوژی و اصول کلی انتقال بیماری های عفونی	۱ جلسه
۲- راههای انتقال عفونت در دندانپزشکی	۲ جلسه
۳- کنترل عفونت و برخی بیماریهای مهم از نظر دندانپزشکی (از جمله هپاتیت، ایدز، سل، هرپس) و اپیدمیولوژی آن	۲ جلسه
۴- راهکارها و روشهای کنترل عفونت در دندانپزشکی و مراحل حفاظت شخصی	۱ جلسه
۵- شستشو، تمیز کردن، بسته بندی وسایل و روشهای استریلیزاسیون و نگهداری	۱ جلسه
۶- مراحل، مکانیزم، مواد و روشهای ضد عفونی کردن	۱ جلسه
۷- کنترل عفونت در دندانپزشکی ترمیمی	۱ جلسه
۸- کنترل عفونت در اندودانتیکس	۱ جلسه
۹- کنترل عفونت در پروتز و لابراتور دندانپزشکی	۱ جلسه
۱۰- کنترل عفونت در رادیولوژی	۱ جلسه
۱۱- کنترل عفونت در ارتودانتیکس	۱ جلسه
۱۲- کنترل عفونت بیمارستانی	۱ جلسه
۱۳- نظارت بر موازین کنترل عفونت، حفاظت شخصی و دفع زباله ها	۲ جلسه
۱۴- پروفیلاکسی بعد از تماس با عوامل عفونی در دندانپزشکی (PEP)	۱ جلسه

منابع اصلی درس (References):

1- Infection Control and management of hazardous material for the dental team. Miller Chris H, Palenik Charles J. Last Edition

۲- راهنمای برنامه درسی ایمنی بیمار، نسخه حیطة تخصصی، ترجمه معاونت درمان وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

شیوه ارزشیابی دانشجو: استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : مبانی پیشگیری در سلامت دهان

کد درس : ۲۸

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس

آشنایی با دندانپزشکی پیشگیری و برنامه های ملی و جهانی

شرح درس:

فراگیر با دندانپزشکی پیشگیری، برنامه های ملی و جهانی و گروه های هدف آشنا شده و همچنین دانش مورد نیاز برای مدیریت و برنامه ریزی سلامت دهان در جامعه خود را بدست می آورد.

رئوس مطالب: (۳۴ ساعت نظری)

۱- سلامت دهان و سلامت عمومی	۱ ساعت
۲- دندانپزشکی جامعه نگر	۱ ساعت
۳- پیشگیری، فلسفه و سطوح پیشگیری در خدمات سلامت دهان	۱ ساعت
۴- عوامل تعیین کننده سلامت	۱ ساعت
۵- رویکردهای پیشگیری	۱ ساعت
۶- نیازسنجی، برنامه ریزی، پایش و ارزیابی برنامه های سلامت دهان	۲ ساعت
۷- اقتصاد سلامت	۱ ساعت
۸- برنامه های ملی سلامت دهان	۲ ساعت
۹- برنامه های جهانی	۱ ساعت
۱۰- شاخص های سلامت دهان، اندازه گیری و وضعیت آن در ایران و جهان (پوسیدگی، بیماریهای پریدنتال، بهداشت دهان، نیازهای ارتودنسی، بی دندان، تراما، فلوروزیس، سایش، ضایعات دهان، ...)	۷ ساعت
۱۱- تیم سلامت دهان و جایگاه تکنسین سلامت دهان	۱ ساعت
۱۲- گروه های هدف	۱ ساعت
۱۳- مشکلات سلامت دهان در گروه های هدف	۳ ساعت
۱۴- غربالگری	۲ ساعت
۱۵- مبانی پیشگیری از پوسیدگی و بیماریهای پریدنتال	۱ ساعت
۱۶- پیشگیری از تراما و سرطان های دهان	۲ ساعت
۱۷- پیشگیری در گروه های خاص (بیماران سیستمیک، توانخواهان ذهنی و جسمی، سالمندان)	۴ ساعت
۱۸- کنترل، پیشگیری و ترک دخانیات	۲ ساعت

منابع اصلی درس (References):

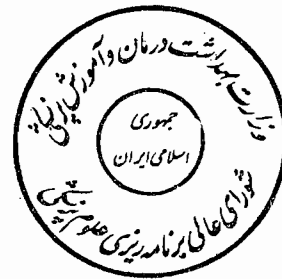
- 1- Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- Last Edition
- 2- Mosby's Dental Hygiene, Concepts, Cases and Competencies- Daniel and Harfst- Last Edition
- 3- Dental Hygiene in Review- Christina B. DeBiase- Last Edition

۴- دندانپزشکی کودکان از نوزادی تا نوجوانی- پینکهام، کازاما، زیمو، آخرین چاپ - ترجمه فارسی

۵- ترجمه دندانپزشکی کودکان و نوجوانان- الف ۱ و مک دونالد، دیوید، ر. آوری- آخرین چاپ - ترجمه فارسی

شیوه ارزشیابی دانشجو:

از طریق آزمون‌های میان ترم و پایان ترم و جمع نمرات کسب شده توسط اساتید مربوطه

عنوان درس : مدیریت مرکز سلامت

کد درس : ۲۹

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد: نظری

هدف کلی درس:

دانشجویان پس از گذراندن این دوره آموزشی آگاهی و مهارت های زیر را کسب خواهند نمود:

- آشنایی با نظام شبکه مراقبت اولیه بهداشتی در ایران، وظایف خانه‌های بهداشت، پایگاه و مراکز بهداشتی و تیم سلامت.
- شناخت معیارها و ضوابط لازم برای پایش و نظارت فعالیت های بهداشت دهان در خانه های بهداشت، بهورزان، پایگاه‌های بهداشتی و نیروهای بهداشتی
- نظارت و ارزشیابی فعالیت‌های بهورزان در بهداشت دهان
- تهیه بازخوردهای لازم اطلاعاتی جهت بهبود عملکرد پایگاه ها و خانه‌های بهداشت و نیروهای بهداشتی و بهورزان در ارائه مراقبت‌های بهداشت دهان.

شرح درس:

در راستای آشنایی با نظام ارائه خدمات بهداشتی اولیه در ایران و نظارت و ارزشیابی فعالیت‌های بهورزان و ارائه پس‌خوراند پایش به بهورز و نیروهای بهداشتی، دانشجو در این درس با تعریف مدیریت و وظایف و برنامه‌ریزی و اجرای آن و جنبه‌های اقتصادی-اجتماعی PHC در سطح شهرستان و مراکز بهداشتی درمانی و پایگاه و خانه بهداشت و وظایف بهورز، خانه بهداشت در خصوص بهداشت خانواده، بیمارها، مدارس، دهان و دندان محیط و غیره آشنا خواهند شد.

رئوس مطالب: (۱۷ ساعت نظری)

- ۱- مدیریت
- ۲- وظایف اصلی مدیریت
- ۳- جنبه های اقتصادی- اجتماعی خدمات بهداشتی
- ۴- وظایف نیروهای بهداشتی در ارائه مراقبت اولیه بهداشتی
- ۵- جایگاه تکنسین سلامت در سیستم مراقبت های بهداشتی
- ۶- تحلیل وضعیت سلامت دهان جامعه تحت پوشش
- ۷- طراحی مداخله برای ارتقاء سلامت در حیطه وظایف تکنسین سلامت دهان
- ۸- اجرای مداخله
- ۹- ارزیابی، بازنگری و ارتقاء برنامه
- ۱۰- آشنایی با روشهای بهبود فرایندها
- ۱۱- اهداف و روشهای مختلف نظارت و ارزشیابی فعالیت های بهداشت دهان در مراکز بهداشتی و پایگاه بهداشت و خانه‌های بهداشت
- ۱۲- فرایند نظارت و ارزشیابی مراقبت ها
- ۱۳- چگونگی نظارت و ارزشیابی فعالیت بهورزان و نیروهای بهداشتی در خدمات سلامت دهان

۱۴- تهیه بازخورد برای بهورزان و پیگیری روند بهبود فعالیت‌ها

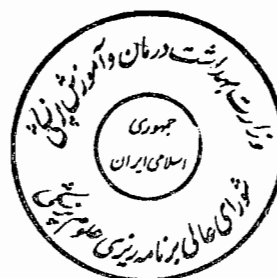
۱۵- تبدیل مرکز بهداشتی درمانی به یک مرکز آموزشی

منابع اصلی درس (References):

- ۱- خدمات مدیریتی در شبکه بهداشت و درمان شهرستان، دکتر سیروس پيله رودی، تهران، انتشارات وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، آخرین چاپ
- ۲- کتاب جامع بهداشت عمومی، تالیف اساتید دانشگاه های علوم پزشکی کشور، جلد دوم، فصل هفتم، انتشارات ارجمند، آخرین چاپ.

شیوه ارزیابی دانشجوی:

- آزمون نهایی (امتحان کتبی)
- ارزیابی دوره ای

کد درس : ۳۰

عنوان درس : مواد دندانی و تجهیزات دندانپزشکی

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱ واحد

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس :

آشنایی با مواد مورد استفاده در حوزه سلامت دهان، ساختمان شیمیایی، خواص فیزیکی و موارد مصرف آنها و نحوه استفاده از مواد همچنین آشنایی با دستگاهها و تجهیزات دندانپزشکی، نحوه کارکرد، مشکلات رایج حین استفاده و رفع اشکالات تجهیزات

شرح درس:

دانشجو با مواد مورد استفاده در اقدامات پیشگیری و درمانی دندانپزشکی، ویژگی‌های فیزیکی و مکانیکی و بیولوژیکی آنها آشنا می‌شود. موارد استفاده و نحوه آماده‌سازی آنها را فراگرفته و به‌طور عملی در کارگاه با آنها کار می‌کند. همچنین فراگیر با ابزارهای دندانپزشکی شامل شناخت دستگاه‌ها و ابزار، موارد کاربرد، مراقبت‌های لازم آشنا شده و مشکلات رایجی که معمولاً هنگام کار پیش می‌آید را به همراه نحوه رفع اشکال در کارگاه یاد می‌گیرد.

رئوس مطالب مواد دندانی: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

- ۱- آشنایی با مواد دندانپزشکی در خدمات سلامت دهان
۱ جلسه
- ۲- ترمینولوژی، ویژگی‌های فیزیکی (حرارتی، الکتریکی، سطحی، رنگ)، ویژگی‌های مکانیکی (منحنی‌های تنش- کرنش، اصول برش، پالیشینگ، تمیز کردن سطح)، ویژگی‌های بیولوژیک
۱ جلسه
- ۳- آمالگام: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص کاربرد آن
۱ جلسه
- ۴- سیلنت‌ها، مواد باندینگ، کامپوزیت‌های دندانی: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۵- وارنیش‌ها، لاینرها، سمانهای کفبندی، سیلرهای کانال دندان: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۶- مواد ترمیمی آزاد کننده فلوراید، فلوراید‌های موضعی: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۷- خمیر دندان‌ها، خمیرهای پروفیلاکتیک، سفید کننده‌های دندانی، مواد آشکار کننده‌های پلاک دندانی، پاک کننده‌های دندانهای مصنوعی: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۸- مواد قالبگیری: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۹- گچ‌های دندانپزشکی: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۱۰- موم‌ها، آلیاژهای ریختگی، لحیم‌ها، ایمپلنت‌ها، رزین‌های اکریلی: ویژگی‌ها، کاربرد، نحوه آماده‌سازی، نحوه استفاده و ملاحظات خاص
۱ جلسه
- ۱۱- مرور مطالب و رفع اشکال
۱ جلسه

رئوس مطالب:

۱ جلسه
۱ جلسه
۱ جلسه
۱ جلسه
۱ جلسه
۱ جلسه

- ۱- توربین و انگل و هندپیس
- ۲- یونیت دندانپزشکی
- ۳- دستگاه جرمگیری
- ۴- دستگاه لایت کیور
- ۵- دستگاه دیاگنودنت
- ۶- دستگاه آمالگاماتور

منابع اصلی درس (References):

1. Clinical Practice of the Dental Hygienist- Esther M. Wilkins- Last Edition
2. Periodontology for the Dental Hygiene – Perry, Beemsterboer, Taggart - Last Edition
3. Mosby’s Dental Hygiene, Concepts, Cases and Competencies– Daniel and Harfst- Last Edition
4. Mosby’s Comprehensive Review of Dental Hygiene - Michele L. Darby- Last Edition
5. Oral Pathology for the Dental Hygienist Ibsen, Phelan - Last Edition
6. Dental Hygiene in Review- Christina B.DeBiase- Last Edition
7. Dental Hygiene Theory and Practice- Darby, Walsh - Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزشهای کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

کد درس: ۳۱

عنوان درس: مورفولوژی دندان

پیش نیاز یا همزمان: ندارد

تعداد واحد: ۱

نوع واحد: کارگاهی

هدف کلی درس:

آشنایی فراگیر با نامگذاری دندانهای شیری و دائمی، زمان رویش و اختلالات آن و مورفولوژی آنها و آنومالی های دندان، و آشنایی با آناتومی، شکل و ساختمان دندانهای شیری و دائمی و شکل گیری اکلوزن، بمنظور تشخیص وضعیت طبیعی و غیرطبیعی دندانهای دائمی، شیری و اکلوزن

شرح درس:

فراگیر با واژگان مورفولوژیک دندان آشنا شده و زمانهای رویش و افتادن دندانهای شیری و رویش دندانهای دائمی را فرا می گیرد. همچنین دانشجو به صورت تئوری و عملی با شکل طبیعی دندانها و حالات غیرطبیعی آن آشنا می شوند. همچنین فراگیر با اصطلاحات آناتومی و اعمال دندانها، نامگذاری و کد بندی دندانها، شکل گیری و نحوه رویش دندانها، آناتومی دندانهای شیری و دائمی و ناهنجاری های آنها، نحوه تشخیص دندانهای شیری از دائمی و اکلوزن دندانها آشنا می شود.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

۱- واژه شناسی، تشریح قسمت های مختلف دندان، جوانه زدن، زمان آهکی شدن و رویش دندانهای شیری و دائمی، نامگذاری دندانها

۱ جلسه

۲- نامگذاری دندانها

۱ جلسه

۳- رویش دندانهای شیری و دائمی، تاخیر و تسریع رویش، افتادن دندانهای شیری

۱ جلسه

۴- مورفولوژی دندانهای شیری (تاج، ریشه، پالپ، موقعیت) و تراش بر روی گج

۵ جلسه

۵- مورفولوژی دندانهای دائمی (تاج، ریشه، پالپ، موقعیت) و تراش بر روی گج

۵ جلسه

۶- تفاوت دندانهای شیری و دائمی و تشخیص آنها از یکدیگر

۱ جلسه

۷- ناهنجاریهای دندان و علل شایع آن

۱ جلسه

۸- اکلوزن (شامل توالی رویش، قوسها، ارتباط افقی و عمودی دندانهای فکین، حرکات فکی، طبقه بندی)

۲ جلسه

منابع اصلی درس (References):

1- wheeler's dental anatomy, physiology and occlusion - ash - sonder,s - Last Edition

2 - management of temporomandibular disorder and occlusion - okeson - Last Edition

شیوه ارزشیابی دانشجو: استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

عنوان درس : مهارت‌های ارتباطی

کد درس : ۳۲

پیش نیاز یا همزمان : ندارد

تعداد واحد : ۱

نوع واحد : کارگاهی

هدف کلی درس:

منظور از ارائه این دوره توانمندسازی دانشجویان در زمینه تئوری‌های پایه مهارت‌های ارتباطی می باشد. به علاوه در این دوره مهارت‌های تشخیص مسایل اخلاقی در هنگام بروز، تجزیه و تحلیل آن در دانشجویان تقویت می گردد تا بتوانند با توجه به موازین حقوقی در محیط آموزشی و در طی ارائه خدمات بهداشتی- درمانی صحیح‌ترین تصمیم را اخذ و برخورد مناسب را انجام دهند.

شرح درس :

فراگیر در زمینه فن بیان با خصوصیات فردی، فرآیند برقراری ارتباط کلامی، عوامل سخنوری و انواع بیان، سازماندهی متن سخنرانی و مراحل آفرینش سخن، ارائه سخنرانی و ایراد نطق و نیز کاربرد وسایل کمک آموزشی و در زمینه رفتارهای اجتماعی با فرآیند ایجاد ارتباط شناخت و عاطفه اجتماعی، نفوذ و تعامل اجتماعی آشنا می‌گردد.

رئوس مطالب: (۵۱ ساعت کارگاهی) ۱۷ جلسه ۳ ساعته

۲ جلسه

۱- اهمیت ارتباط موثر بین تکنسین سلامت دهان و بیمار

۲ جلسه

۲- بخش اول ارتباط: آغاز گفتگو

۲ جلسه

۳- بخش دوم ارتباط: گردآوری اطلاعات

۲ جلسه

۴- بخش سوم ارتباط: درک دیدگاه بیمار

۲ جلسه

۵- بخش چهارم ارتباط: تبادل اطلاعات

۲ جلسه

۶- بخش پنجم: توافق بر سر تشخیص و راهکارهای درمانی

۱ جلسه

۷- بخش ششم: خاتمه گفتگو

۴ جلسه

۸- جلسات تمرینی ایفای نقش

منابع اصلی درس (References):

درسنامه مهارت‌های ارتباطی

شیوه ارزشیابی دانشجویان:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های کارگاهی مندرج در پیوست شماره ۴

کد: ۳۳

عنوان درس: کارآموزی در عرصه

پیش نیاز یا همزمان: -

تعداد واحد: ۱۲

نوع واحد: کارآموزی

واحدهای درسی کارآموزی در عرصه

این واحدها شامل ردیف‌های زیر می‌باشند:

ردیف	درس	تعداد واحد	ساعت کارآموزی در عرصه
۱	بیماریهای دهان و تشخیص	۱	۵۱
۲	پریودانتیکس	۱	۵۱
۳	دندانپزشکی اجتماعی	۲	۱۰۲
۴	کاربرد کامپیوتر	۱	۵۱
۵	دندانپزشکی کودکان و پیشگیری	۲	۱۰۲
۶	کلینیک بهداشت دهان	۵	۲۵۵
	جمع	۱۲	۶۱۲

هدف:

انجام تمامی خدمات در حیطه وظایف تکنسین سلامت دهان در حد درخواستی از آشنایی تا ارائه خدمت در حد مهارت بالا، انجام یک ارائه خدمات با تاکید بر پیشگیری و آموزش بهداشت به بیماران در بخشهای گوناگون دانشکده دندانپزشکی و مراکز وابسته به دانشگاه، طبق سرفصل‌های آموزشی دروس عملی و همچنین کار در عرصه در حیطه وظایف در سیستم شبکه بهداشتی درمانی، مدارس، مهدکودک‌ها و مراکز جمعیتی گروه‌های هدف در سلامت دهان در درس جامعه‌نگر و کار با رایانه در حد مهارت مطلوب نرم افزارهای رایج word, excel, power point, نرم افزار اداری، اینترنت، مطب داری و آشنایی با spss

شرح درس:

فراگیر در این درس باید تمام اقدامات عملی را انجام دهد و مهارتهای لازم را تا حد عالی کسب به شرح زیر کسب نماید:

۱- بیماریهای دهان و تشخیص: حضور در بخش مربوط و مراکز مراقبت سالمندان و یا فیلد مرتبط دیگر جهت معاینه کامل

دهان و کسب مهارت تشخیص موارد غیر طبیعی و ارجاع آنان به دندانپزشک

۲- پریودانتیکس: حضور در مراکز مشاوره ازدواج، واحد بهداشت خانواده، واکسیناسیون و مرکز نگهداری سالمندان و افراد

کم‌توان و ناتوان جهت آموزش بهداشت هر یک از گروه‌های هدف و معاینه دهان و کسب توانایی لازم در تشخیص مراحل

مختلف بیماری‌های پریودنشیوم و ارجاع افراد نیازمند به خدمات پیشگیرانه بروساژ و جلوگیری به بخش به‌منظور انجام

کارهای عملی در کلینیک بهداشت دهان، ارجاع افراد نیازمند به سایر درمان‌ها به دندانپزشک

۳- دندانپزشکی جامعه‌نگر: آشنایی با نحوه اقدامات مورد نیاز به‌منظور حضور در فیلد، حضور در مدرسه، مهد، مراکز دستیابی

به گروه‌های هدف، انجام آموزش بهداشت گروهی، معاینه و غربالگری و تکمیل فرم مرتبط با شاخص‌ها، آموزش بهداشتی

فردی، ارجاع دانش‌آموزان و کودکان برای انجام اقدامات پیشگیرانه مثل فیشورسیلنت تراپی، انجام فلوراید تراپی و ارجاع به

دندانپزشک جهت سایر اقدامات، استخراج نتایج معاینات و تجزیه و تحلیل آنها، دانشجو باید حداقل ۵ کلاس را تحت پوشش اقدامات فوق قرار دهد.

۴- کاربرد کامپیوتر: آشنایی با کامپیوتر و کاربرد آن در دندانپزشکی و همچنین نرم افزارهای مدیریت کلینیک/ مطب شامل پرونده‌ها، ثبت موارد، انتقال داده‌ها به کامپیوتر، استخراج و دسته‌بندی داده‌ها

۵- دندانپزشکی کودکان و پیشگیری: انجام تمامی اقدامات پیشگیرانه، از جمله آموزش‌های فردی، بروساژ و فلورایدتراپی، جرمگیری جهت کودکانی که مراجعه نموده‌اند و یا از فیلد معرفی شده‌اند. دانشجو باید حداقل ۱۲ دانش‌آموز را تحت پوشش کامل خدمات پیشگیرانه قرار دهد و پرونده بهداشتی جهت آنها تنظیم نماید.

۶- کلینیک بهداشت دهان: انجام تمامی اقدامات پیشگیرانه از جمله آموزش‌های فردی برای گروه‌های مختلف هدف بویژه زوجین جوان، مادران باردار، مادران شیرده، کودکان زیر ۶ سال و دانش‌آموزان و سایر گروه‌ها و افراد ارجاع شده. براساس نیازهای آموزش خاص هر رده، بروساژ و جرمگیری و فلوراید تراپی، تشکیل پرونده، ارسال اطلاعات اقدامات انجام شده به مرکز مربوطه انجام می‌شود. دانشجو حداقل برای ۳۰ مادر باردار و یا شیرده تشکیل پرونده بهداشتی داده و تمامی این اقدامات را به عمل آورد.

تعریف عرصه:

عرصه جهت هر یک از دروس به صورت‌های زیر تعریف می‌گردد.

الف: دروس کلینیکی: عرصه شامل مکان‌هایی از قبیل بخش‌های مختلف دانشکده دندانپزشکی و درمانگاه‌های وابسته به دانشگاه می‌باشد که اساتید مدرس و یا دندانپزشک در آن حضور داشته باشند.

ب: درس جامعه‌نگر: عرصه شامل سیستم شبکه بهداشتی درمانی وابسته به دانشگاه و مکان‌های دستیابی به گروه‌های هدف از قبیل مدارس، مهد کودک‌ها، کارخانجات، مراکز مراقبت سالمندان، بیمارستانها و می‌باشد.

ج: درس کاربرد کامپیوتر: عرصه شامل مراکز کامپیوتر دانشگاه و یا مراکز ذیصلاح دیگر مورد تأیید دانشکده دندانپزشکی می‌باشد.

منابع اصلی درس (References):

منابع دروس نظری هر مبحث

شیوه ارزشیابی دانشجو:

استفاده از روشهای ارزشیابی در آموزش‌های کارآموزی مندرج در پیوست شماره ۴

فصل چهارم

استانداردهای برنامه آموزشی

تکنسین سلامت دهان

در مقطع کاردانی

استانداردهای ضروری برنامه‌های آموزشی

- ❖ ضروری است، برنامه آموزشی (Curriculum) مورد ارزیابی در دسترس اعضای هیئت علمی و فراگیران قرار گرفته باشد.
- ❖ ضروری است فراگیران کارنمای (Log book) قابل قبولی، منطبق با توانمندی‌های عمومی و اختصاصی مندرج در برنامه‌ی مورد ارزیابی در اختیار داشته باشند.
- ❖ ضروری است، کارنما به طور مستمر توسط فراگیران تکمیل و توسط استادان مربوطه پایش و نظارت شود و بازخورد مکتوب لازم به آنها ارائه گردد.
- ❖ ضروری است، فراگیران بر حسب نیمسال تحصیلی، مهارت‌های مداخله‌ای اختصاصی لازم را بر اساس موارد مندرج در برنامه انجام داده باشند و در کارنمای خود ثبت نموده و به امضای استادان ناظر رسانده باشند.
- ❖ ضروری است، در آموزش‌ها حداقل از ۷۰٪ روش‌ها و فنون آموزشی مندرج در برنامه، استفاده شود.
- ❖ ضروری است، فراگیران در طول هفته طبق تعداد روزهای مندرج در برنامه آموزشی در محل کار خود حضور فعال داشته، وظایف خود را تحت نظر استادان و یا فراگیران سال بالاتر انجام دهند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه گروه در دسترس باشد.
- ❖ ضروری است، فراگیران، طبق برنامه‌ی تنظیمی گروه، در برنامه‌های آموزشی و پژوهشی نظیر: کنفرانس‌های درون‌بخشی، سمینارها، انجام کارهای تحقیقاتی و مشارکت در آموزش رده‌های پایین‌تر حضور فعال داشته باشند و برنامه‌ی هفتگی یا ماهانه آموزشی گروه در دسترس باشد.
- ❖ ضروری است، فراگیران بر حسب سال تحصیلی، محیط‌های آموزشی خارج از گروه آموزشی را (در صورت وجود) گذرانده و از مسئول عرصه مربوطه گواهی دریافت نموده باشند و مستندات آن به رویت گروه ارزیاب رسانده شود.
- ❖ ضروری است، بین گروه آموزشی اصلی و دیگر گروه‌های آموزشی همکاری‌های علمی از قبل پیش‌بینی شده و برنامه‌ریزی شده وجود داشته باشد و مستنداتی که مبین این همکاری‌ها باشند، در دسترس باشد.
- ❖ ضروری است، فراگیران مقررات Dress code (مقررات ضمیمه) را رعایت نمایند.
- ❖ ضروری است، فراگیران از کدهای اخلاقی مندرج در برنامه آگاه باشند و به آن عمل نمایند و عمل به آنها مورد تأیید گروه ارزیاب قرار گیرد.
- ❖ ضروری است، عرصه‌های آموزشی خارج از گروه، مورد تأیید قطعی گروه‌های ارزیاب باشند.
- ❖ ضروری است، دانشگاه ذیربط یا مراکز آموزشی مورد ارزیابی، واجد ملاک‌های مندرج در برنامه باشد.

فصل پنجم

ارزشیابی برنامه آموزشی

تکنسین سلامت دهان

در مقطع کاردانی

ارزشیابی برنامه (Program Evaluation)

نحوه ارزشیابی تکوینی برنامه:

اولین بخش ارزشیابی برنامه به صورت تکوینی در حین اجرای برنامه می‌باشد که از فراگیران، اساتید و کارکنان بعمل خواهد آمد و تغییرات جزئی در جهت ارتقاء برنامه، به صورت مداوم و مستمر در گروه آموزشی مطرح و اعمال خواهد شد. بخش دوم ارزشیابی برنامه بصورت ارائه گزارش ارزشیابی‌های تکوینی به صورت سالانه در شورای آموزش رشته می‌باشد. در این بخش تغییرات وسیع‌تر که نیاز به هماهنگی بین مدرسین و گروهها باشد اعمال خواهد شد.

شرایط ارزشیابی نهایی برنامه:

این برنامه در شرایط زیر ارزشیابی خواهد شد:
- ارزشیابی جامع پس از سه بار اجرای برنامه و ارائه نتایج به دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی
- تغییرات عمده فناوری که نیاز به بازنگری برنامه را مسجل کند
- تصمیم سیاستگذاران اصلی مرتبط با برنامه

شاخص‌های ارزشیابی برنامه:

- رضایت اعضاء هیات علمی از محتوا و اجرا: حداقل ۸۰ درصد رضایت‌مندی
- رضایت مدیران اجرایی آموزش در آموزش‌شده: حداقل ۷۰ درصد رضایت‌مندی
- رضایت دانشجویان: حداقل ۸۰ درصد رضایت‌مندی
- رضایت دانش‌آموختگان از کارایی دروس (محتوا و روش آموزش) و اشتغال: حداقل ۸۰ درصد رضایت‌مندی
- رضایت ذینفعان از توانمندی دانش‌آموخته براساس کارکرد: حداقل ۸۰ درصد رضایت‌مندی
- میزان برآورد نیازها و رفع مشکلات سلامت توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان
- کمیت و کیفیت تولیدات فکری و پژوهشی توسط دانش‌آموختگان رشته: طبق نظر ارزیابان

شیوه ارزشیابی برنامه:

- نظرسنجی از سیستم سلامت دهان کشور، هیات علمی درگیر برنامه، دانشجویان و دانش‌آموختگان با پرسشنامه‌های از قبل تدوین شده
- استفاده از پرسشنامه‌های موجود در واحد ارزشیابی و اعتباربخشی دبیرخانه

متولی ارزشیابی برنامه:

متولی ارزشیابی برنامه، شورای گسترش دانشگاه‌های علوم پزشکی با همکاری گروه بازنگری برنامه و دبیرخانه شورای آموزش دندانپزشکی و تخصصی و سایر اعضای هیات علمی می‌باشند.

نحوه بازنگری برنامه:

- گردآوری اطلاعات حاصل از نظرسنجی، تحقیقات تطبیقی و عرصه‌ای، پیشنهادات و نظرات صاحب‌نظران به‌منظور تعیین وضعیت موجود و مطابقت با اهداف برنامه
- درخواست از دبیرخانه جهت تشکیل کمیته بازنگری برنامه
- طرح اطلاعات گردآوری شده در کمیته بازنگری برنامه
- بازنگری در قسمت‌های مورد نیاز برنامه و ارائه پیش‌نویس برنامه آموزشی بازنگری شده به دبیرخانه شورای عالی برنامه‌ریزی علوم پزشکی

ضمائم

دستورالعمل پذیرش دانشجو براساس سوابق تحصیلی در مقطع کاردانی رشته‌های علوم پزشکی

دستورالعمل پذیرش دانشجوی کاردانی بر اساس سوابق تحصیلی در رشته‌های گروه پزشکی

وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی به منظور تربیت و تأمین نیروی انسانی مورد نیاز به ویژه در مناطق محروم در نظر دارا از سال تحصیلی ۹۴-۱۳۹۳ بر اساس ماده (۵) قانون جدید سنجش و پذیرش دانشجو مصوب مورخ ۱۳۹۲/۲/۱۰ مجلس شورای اسلامی در مقاطع کاردانی رشته‌های علوم پزشکی برای دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی و مجتمع‌های آموزش عالی سلامت دارای مجوز برگزاری دوره از شورای گسترش دانشگاههای علوم پزشکی، بر اساس سوابق تحصیلی، نسبت به پذیرش داوطلبان بومی با شرایط زیر اقدام نماید.

• شرایط عمومی پذیرش دانشجو

- ۱- دارا بودن شرایط عمومی ورود به آموزش عالی برابری مصوبات شورای عالی انقلاب فرهنگی
- ۲- دارا بودن دیپلم متوسطه سه ساله نظام جدید و دوره پیش دانشگاهی
- ۳- دارا بودن سلامت جسمانی و روانی برای تحصیل در رشته مورد علاقه بر مبنای جدول نقص عضو غیرموثر در فعالیت‌های مطلوب حرفه‌ای مندرج در دفترچه شماره ۲ راهنمای آزمون سراسری علوم تجربی (پیوست یک).

• شرایط اختصاصی پذیرش دانشجو

- ۱- دارا بودن شرایط بومی حوزه جغرافیایی تحت پوشش دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی برگزارکننده دوره (شامل تولد، محل سکونت فعلی و یا محل اخذ مدرک تحصیلی در سال آخر دبیرستان و یکسال دوره پیش دانشگاهی)
- ۲- شرکت مجدد پذیرفته شدگان سنوات قبل که در یک رشته محل‌های دارای تعهد خدمت پذیرفته شده‌اند در این آزمون مجاز نمی‌باشد.
- ۳- متقاضیان تحصیل مجدد (شامل دانش‌آموختگان مقطع کاردانی - کارشناسی پیوسته - کارشناسی ناپیوسته - کارشناسی ارشد - دکتری عمومی - دکتری حرفه‌ای و همچنین دکتری تخصصی) حق ثبت نام و شرکت در این دوره‌ها را ندارند، مگر با پرداخت شهریه مربوطه.

• فرایند و مرجع تعیین و اعلام نیاز به تربیت کارخان بومی

- ۱- بر اساس اعلام نیاز واحد‌های ارائه خدمات شهرستانهای تابعه دانشگاهها و دانشکده‌های علوم پزشکی، پیشنهاد رئیس شبکه بهداشت و درمان شهرستان مربوطه و تایید ریاست دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی متقاضی صورت می‌پذیرد.
- ۲- تایید نیاز اعلام شده به نیروی کاردانی حسب نوع رشته برعهده معاونت‌های بهداشت و درمان وزارت متبوع می‌باشد.
- ۳- تایید ظرفیت پذیرش اعلام شده از سوی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی برعهده معاونت آموزشی وزارت متبوع می‌باشد.

تبصره: بخش خصوصی و نهادهای دولتی و عمومی غیر وابسته به وزارت بهداشت - برعکس و آموزش پزشکی حاضر در منطقه نیز می توانند برای تأمین نیاز خود به نیروی انسانی، ظرفیت پذیرش درخواستی را به دانشگاه علوم پزشکی همان استان اعلام نمایند.

• شیوه پذیرش

۱- پذیرش از میان داوطلبان بومی حوزه جغرافیایی تحت پوشش دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی ویا مجتمع های آموزش عالی سلامت محل برگزاری دوره صورت می پذیرد.

تبصره: دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی ویا مجتمع آموزش عالی سلامت میبایست قبل از اقدام، از وارد بودن مجوز برگزاری رشته/مقطع کارشناسی مورد تکرار از سوی شورای گسترش دانشگاه های علوم پزشکی، اطمینان حاصل نماید.

۲- داوطلبان مرد از نظر مقررات و تلیفه عمومی نباید منعی برای پذیرش داشته باشند.

۳- دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی ویا مجتمع آموزش عالی سلامت موظف است نسبت به اعلام فراخوان پذیرش دانشجویی بومی در مدت زمان تعیین شده اقدام نماید. شروع به تحصیل فراگیران مطابق مصوبات شورای آموزشی دانشگاه/دانشکده مربوطه می باشد.

۴- داوطلبان علاقه مند موظفند طبق برنامه زمانبندی اعلام شده، از سوی دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و یا مجتمع، در منطقه محل سکونت خود طبق فرم شماره یک (پیوست ۲)، ثبت نام نمایند.

۵- دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و یا مجتمع میبایست داوطلبان را بر اساس سوابق تحصیلی دو سال آخر دبیرستان و دوره پیش دانشگاهی طبق بررسی دوس مرتبط با رشته انتصابی، به همراه مصاحبه پذیرش نماید. سوابق تحصیلی ۷۰ درصد و مرحله مصاحبه ۳۰ درصد امتیاز پذیرش را تشکیل می دهد. که لازم است کمیت مصاحبه کننده امتیاز های مربوط به هر دو بخش پذیرش را حسب مورد در فرم های ۲ تا ۴ (پیوست های شماره ۲ تا ۵) وارد نمایند.

۶- دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و یا مجتمع میبایست بر اساس برنامه زمانبندی اعلام شده به داوطلبان و طبق دستورالعمل ثبت نامی، آنان را ثبت نام نماید.

۷- پذیرفته شدگان از مزایای آموزش رایگان برخوردار می باشند (به استثنای افرادی که بنا به سفارش بخش خصوصی تربیت می شوند).

۸- تسهیلات اعطایی به پذیرفته شدگان دولتی، همانند سایر پذیرفته شدگان از محل آزمون سراسری می باشد.

تبصره: مسئولیت حسن اجرای شیوه پذیرش موضوع این دستورالعمل برعهده دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی می باشد.

• ضوابط فارغ التحصیلی

۱- مدارک تحصیلی اعطایی به پذیرفته شدگان توسط دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی مربوطه و برای دوره های برگزار شده در مجتمع ها توسط دانشگاه های علوم پزشکی متولی مجتمع ها صادر می شود.

۲- عهد خدمت پذیرفته شدگان سه برابر مدت تحصیل است که میبایست توسط پذیرفته شدگان منهد لازم به دانشگاه/دانشکده و یا مجتمع محل قبولی، سپرده شود (به استثنای فراگیران شهریه پرداز).

تیمبره کلیه فراگیران اعم از مشمولین آموزش رایگان و شهریه پرداز موظف به گذراندن طرح لایحه تفریبات انسانی موضوع قانون پزشکان و پیراپزشکان می باشند.

۲- ادامه تحصیل دانش آموختگان این رشته مطابق مشروط به اتمام تمامی دوره تعهد خدمتی آنها می باشد.

یادآوری: ضوابط دروسی که مشمول اجتناب سوابق تحصیلی می گردند، حسب نوع رشته سالانه بنا به پیشنهاد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و تصویب شورای مصوب ماده (۲) قانون جدید سنجش و پذیرش دانشجو مورخ ۹۲/۶/۱۰ مجامع شورای اسلامی، اعمال می گردد.

(۱) پیوست شماره یک دستور العمل:

جدول کارآیی اعضاء:

حداقل اعضاء با کارآیی لازم مورد نیاز در رشته های تحصیلی گروه آزمایشی علوم تجربی ویژه دستور العمل پذیرش دانشجوی کارآیی بر اساس سوابق تحصیلی:

نقص عضو غیرمتر در فعالیت های مطلوب حرفه ای رشته های تحصیلی گروه آزمایشی علوم تجربی به شرح ذیل است:

الف) کلیه داوطلبان شرکت کننده در گروه آزمایشی علوم تجربی که با توجه به ضوابط و شرایط آزمون سراسری سال ۱۳۹۲ علاقه مند به انتخاب و ادامه تحصیل در رشته های تحصیلی گروه آموزشی پزشکی، بجز موارد خاصی که در جدول ذیل مشخص گردیده است، باید از سلامت جسمانی (از لحاظ قلب، تنفس، گردش خون، جهاز هاضمه، دستگاه ادراری) و روانی برخوردار باشند.

نوع نقص عضو غیرمتر مورد نیاز انتخاب رشته	نام رشته یا رشته های تحصیلی گروه آزمایشی علوم تجربی
۱- یک چشم و یک گوش. ۲- یک پا نداشته باشد ولی یا پای مصنوعی قادر به راه رفتن باشد. ۳- یک تا سه انگشت غیر از انگشت شست در یک دست.	تکنولوژی پرورشناسی، تکنولوژی پروردارمانی
۱- یک گوش. ۲- یک پا نداشته باشد ولی یا پای مصنوعی قادر به راه رفتن باشد.	علوم آزمایشگاهی
یک گوش	اتاق عمل
یک چشم و یک گوش	هوشبری
۱- یک چشم. ۲- یک گوش. ۳- یک دست	بهداشت محیط، بهداشت حرفه ای

غیر از موارد مذکور در جدول فوق بقیه اعضاء باید کاملاً سالم و دارای کارآیی لازم باشند.

در سایر رشته های گروه پزشکی (پرستاری و مامایی و ...) داوطلب بایستی از سلامت کامل روانی و جسمانی برخوردار باشد. ضمناً رشته فوریتهای پزشکی دارای شرایط مساجبه ویژه همان رشته می باشد.

۴۰۰

۳

۲

ترکیب اعضای کمیته مصاحبه کننده

۱. مدیر آموزش معاونت آموزشی دانشگاه
 ۲. نماینده معاونت بهداشتی یا درمانی دانشگاه حسب نوع رشته.
 ۳. نماینده معارثت پشتیبانی دانشگاه
 ۴. یک نفر مدرس از گروه آموزشی رشته مربوطه
 ۵. مدیر نیروی انسانی دانشگاه
 ۶. نماینده هسته گزینش استان
 ۷. کارشناس بهداشت روان
- در دانشکده بهداشت یا پرستاری (حسب نوع رشته تحصیلی) یا افرادی که حد نصاب امتیاز لازم را از مرحله بررسی سوابق تحصیلی کسب نموده اند، انجام می شود.

وظایف کمیته

- ۱- بررسی تشکیلات مصوب و اولویت بندی مناطق تحت پوشش دانشگاه به منظور جذب دانشجویان (قبل از پذیرش دانشجویان)
 - ۲- بررسی و تطبیق مدارک داوطلبان با اصل مدارک
 - ۳- انجام مصاحبه برای هر فرم شماره ۲ و تعیین امتیاز هر داوطلب
- تبصره ۱: قبل از برگزاری مصاحبه وضعیت سلامت روانی و جسمانی به کمیته اعلام شود.
- تبصره ۲: پس از انجام مصاحبه فرم شماره ۲ و ۳ تکمیل شود و هر دو فرم به اعضای تمام اعضای کمیته رسانده شود.

مراحل مصاحبه

- تأیید سلامت روانی و جسمانی داوطلبان؛ در روز مصاحبه و قبل از برگزاری مصاحبه وضعیت سلامت روانی و جسمانی پذیرفته شدگان توسط هیات پزشکی مرکز بهداشت شهر اشتهرستان، بررسی و کتبا به کمیته اعلام می شود.
- فن بیان؛ سنجش توانایی بیان مطالب است که با قرائت یک متن (مجلات علمی - کتب موجود -) صورت می گیرد.
- درک مطلب؛ از طریق بیان و تفسیر مطلب خوانده شده ارزیابی می گردد.
- داشتن اطلاعات بهداشتی؛ با طرح سوالاتی که در مورد بهداشت فردی - بهداشت خانواده - بهداشت دهان - بیماریها - مشکل عمده بهداشتی شهر یا روستای محل سکونت و ... ارزیابی می شود.
- اطلاعات شغلی؛ با طرح سوالاتی از مدت تحصیل - مدت خدمت در مرکز بهداشت - تمهید خدمت - وظایف شغلی - آینده شغلی و ... بررسی می گردد.

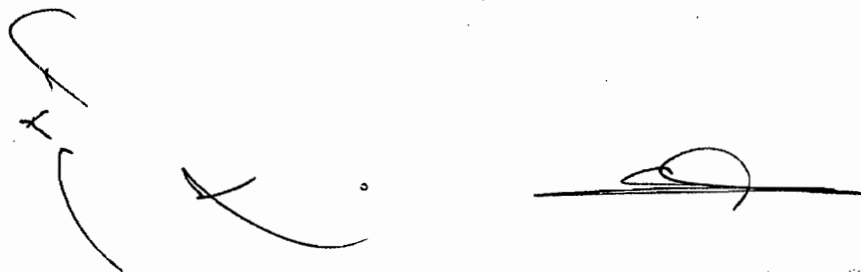
وضعیت ظاهری: این امر از نظر رعایت شئون اجتماعی - برخورد مناسب - رعایت بهداشت فردی - پوشش مناسب مورد توجه قرار می‌گیرد.

نوع شغل همسر: مشاغلی که تداوم حضور همسر داوطلب را در شهر یا روستا افزایش دهد از امتیاز بالاتری برخوردار است.

سکونت: به سکونت داوطلب در روستای اصلی که دارای مرکز بهداشتی درمانی است بالاترین امتیاز و در روستاهای اطراف ۲ امتیاز تعلق می‌گیرد.

وضعیت تاهل: به دلیل احتمال بیشتر ثبات وضعیت ادامه تحصیل و اقامت در محل، به داوطلبان متأهل ۴ امتیاز و به افراد مجرد ۲ امتیاز تعلق می‌گیرد.

تیسره ۱: بستگان درجه اول خانواده معظم شهدا و ایثارگران (فرزندان) در صورت کسب حدنصاب امتیاز در آزمون ورودی و مصاحبه در اولویت خواهند بود.

فرم شماره ۱ (پیوست ۲ دستور العمل)

بسمه تعالی

دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی و خدمات بهداشتی در عالی.....

آگهی پذیرش دانشجو برای دوره کارشناسی.....

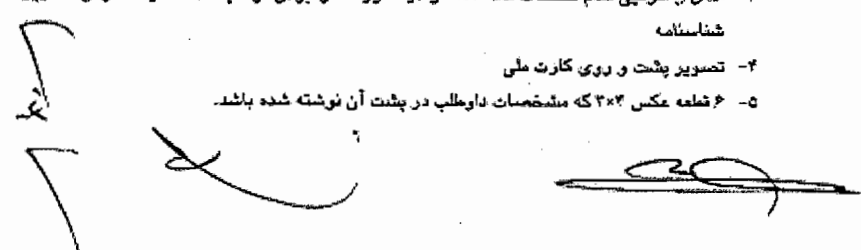
دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی استان..... برای سال تحصیلی..... از بین افراد واجد شرایط جهت تحصیل در دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی مجتمع آموزش عالی سلامت..... برای شهر ارومیه/..... داوطلب می پذیرد.

شرایط ثبت نام

- ۱- جنسیت و تحصیلات: فقط دختران و پسران دارای دیپلم دبیرستان و پیش دانشگاهی در یکی از گروههای آزمایشی علوم تجربی، علوم انسانی و ریاضی فیزیک می توانند متقاضی شرکت در این دوره شوند.
- نیسره: تحصیل مجدد دانش آموختگان سایر مقاطع تحصیلی تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی علوم پزشکی و یا پرداخت شهریه مربوطه مجاز می باشد.
- ۲- بومی بودن: داوطلبان می بایست حائز شرایط بومی حوزه جغرافیایی تحت پوشش دانشگاه/دانشکده علوم پزشکی م یا مجتمع آموزش عالی سلامت برگزار کننده دوره باشد.
- ۳- سن: حداقل سن داوطلبان ۱۸ سال و حداکثر آن ۲۲ سال تمام (یا لحساب خدمت سربازی ۲۶ سال) می باشد.
- ۴- داشتن سلامت کامل به تأیید پزشک معتمد (بدون هرگونه نقص عضو جسمی و ناراحتی روانی).
- ۵- موفقیت در مرحله بررسی سوابق تحصیلی و مصاحبه که توسط کمیته پذیرش بعمل خواهد آمد.
- ۶- سپردن تعهد رسمی به مرکز بهداشت شهرستان قبل از شروع دوره و شرکت در برنامه آموزشی، میثی بر اینکه پس از اتمام دوره کارشناسی..... به مدت سه برابر طول دوره تحصیل بر حسب رشته تحصیلی در مرکز بهداشتی درمانی مورد تعهد انجام وظیفه نماید.
- نیسره: در صورتیکه داوطلب مقاله باشد یا بشود، تأمین رضایت همسر در رابطه با عدم مخالفت با انجام تعهد بند ۶ به عهده داوطلب خواهد بود و در هر حال پذیرفته شدگان طبق تعهد نامه محضری جهت انجام خدمت به مدت..... سال حق هرگونه درخواست انتقال به تبعیت از همسر را از خود سلب می نمایند.

مدارک مورد نیاز

- ۱- تقاضای کتبی و درخواست ثبت نام و یا ثبت نام در سایت دانشگاه حسب مورد.
- ۲- تصویر آخرین مدرک تحصیلی (کارنامه تحصیلی دیپلم نظام جدید به اضافه دوره پیش دانشگاهی).
- ۳- اصل و فتوکپی تمام صفحات شناسنامه و در صورت دارا بودن توضیحات، ضمیمه نمودن تصویر صفحه آخر شناسنامه.
- ۴- تصویر پشت و روی کارت ملی.
- ۵- ۶ قطعه عکس ۳×۴ که مشخصات داوطلب در پشت آن نوشته شده باشد.

۶- تأیید بومی بودن و مقبولیت اجتماعی، طبق نامه شورای اسلامی شهر و یا روستا که لازم است به تأیید آموزش و کمیته پذیرش نیز برسد.

۷- در صورت تقاضای استفاده از سهمیه ایثارگران، اصل گواهی تأیید شده از بنیاد شهید و امور ایثارگران استان مربوطه

دانشکده..... به آدرس: خیابان..... کوچه..... تلفن تماس.....

مهلت ثبت نام: از تاریخ..... لغایت..... می باشد.

شرایط پذیرش:

- ۱- کسب امتیاز لازم از مرحله بررسی سوابق تحصیلی.
- ۲- قبولی در مرحله مصاحبه.
- ۳- تأیید شدن سلامت جسمانی و روانی.
- ۴- اخذ تاییدیه از هسته مرکزی گزینش دانشگاه.

فرم شماره ۲ (پیوست شماره ۳ دستور العمل)

مصاحبه داوطلبان رشته کاربانی

شهرستان

تاریخ:

مکان:

نام و نام خانوادگی: شماره شناسنامه: محل تولد: تاریخ تولد:
کد ملی: وضعیت خدمت و وظیفه عمومی: دین: مذهب:

الف - شرایط عمومی

ردیف	شرح	بلی	خیر
۱	آیا فرد از سلامت جسمانی (هیچ گونه نقص عضو ظاهری آشکاری نداشته باشد) برخوردار می باشد؟		
۲	آیا فرد از سلامت روانی مورد نمایند کارشناس بهداشت روان برخوردار می باشد؟		

بر صورتی که داوطلب هر یک از دو شرط فوق را نداشته باشد حذف شده و مصاحبه یا او انجام نمی گیرد.

ب- شرایط ویژه

ردیف	شرح	امتیاز			
		۱	۲	۳	۴
۱	ان بیان				
۲	تربیت بدنی				
۳	داشتن اطلاعات بهداشتی				
۴	اطلاعات شغل کاربانی				
۵	وضعیت ظاهری				
۶	سکونت در روستا				
۷	نوع دیپلم				

شماره سوابق تحصیلی: شماره مصاحبه: محل:

امضاء:

:

نام و نام خانوادگی مصاحبه کننده

فرم شماره ۴ (پوست شماره ۵ دستور العمل)

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی اداشکده.....

جدول نتایج ارزیابی داوطلبان ورودیه مقطع کاردانی رشته
دوره: زمان :

رتبه	نام و نام خانوادگی داوطلب	نام پدر	شماره شناسنامه	تاریخ تولد	محل تولد	گرم ملی	نوع دیپلم	نام مرکز بهداشتی درمانی	نتایج ارزیابی			نتیجه نهایی
									سوابق تحصیلی	مصاحبه	معدل	

امضاء :

نام و نام خانوادگی اعضاء کمیته :

منشور حقوق بیمار در ایران

۱- دریافت مطلوب خدمات سلامت حق بیمار است.

- ارائه خدمات سلامت باید:

- ۱-۱) شایسته شان و منزلت انسان و با احترام به ارزش‌ها، اعتقادات فرهنگی و مذهبی باشد؛
- ۱-۲) بر پایه‌ی صداقت، انصاف، ادب و همراه با مهربانی باشد؛
- ۱-۳) فارغ از هرگونه تبعیض از جمله قومی، فرهنگی، مذهبی، نوع بیماری و جنسیتی باشد؛
- ۱-۴) بر اساس دانش روز باشد؛
- ۱-۵) مبتنی بر برتری منافع بیمار باشد؛
- ۱-۶) در مورد توزیع منابع سلامت مبتنی بر عدالت و اولویت‌های درمانی بیماران باشد؛
- ۱-۷) مبتنی بر هماهنگی ارکان مراقبت اعم از پیشگیری، تشخیص، درمان و توانبخشی باشد؛
- ۱-۸) به همراه تامین کلیه امکانات رفاهی پایه و ضروری و به دور از تحمیل درد و رنج و محدودیت‌های غیرضروری باشد؛
- ۱-۹) توجه ویژه‌ای به حقوق گروه‌های آسیب‌پذیر جامعه از جمله کودکان، زنان باردار، سالمندان، بیماران روانی، زندانیان، معلولان ذهنی و جسمی و افراد بدون سرپرست داشته باشد؛
- ۱-۱۰) در سریع‌ترین زمان ممکن و با احترام به وقت بیمار باشد؛
- ۱-۱۱) با در نظر گرفتن متغیرهایی چون زبان، سن و جنس گیرندگان خدمت باشد؛
- ۱-۱۲) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، خدمات بدون توجه به تأمین هزینه‌ی آن صورت گیرد. در موارد غیرفوری (الکتیو) بر اساس ضوابط تعریف شده باشد؛
- ۱-۱۳) در مراقبت‌های ضروری و فوری (اورژانس)، در صورتی که ارائه خدمات مناسب ممکن نباشد، لازم است پس از ارائه‌ی خدمات ضروری و توضیحات لازم، زمینه انتقال بیمار به واحد مجهز فراهم گردد؛
- ۱-۱۴) در مراحل پایانی حیات که وضعیت بیماری غیر قابل برگشت و مرگ بیمار قریب الوقوع می‌باشد هدف حفظ آسایش وی می‌باشد. منظور از آسایش، کاهش درد و رنج بیمار، توجه به نیازهای روانی، اجتماعی، معنوی و عاطفی وی و خانواده‌اش در زمان احتضار می‌باشد. بیمار در حال احتضار حق دارد در آخرین لحظات زندگی خویش با فردی که می‌خواهد همراه گردد.

۲- اطلاعات باید به نحو مطلوب و به میزان کافی در اختیار بیمار قرار گیرد.

- ۲-۱) محتوای اطلاعات باید شامل موارد ذیل باشد:
- ۲-۲-۱) مفاد منشور حقوق بیمار در زمان پذیرش؛
- ۲-۲-۲) ضوابط و هزینه‌های قابل پیش‌بینی بیمارستان اعم از خدمات درمانی و غیر درمانی و ضوابط بیمه و معرفی سیستم‌های حمایتی در زمان پذیرش؛
- ۲-۲-۳) نام، مسؤولیت و رتبه‌ی حرفه‌ای اعضای گروه پزشکی مسئول ارائه مراقبت از جمله پزشک، پرستار و دانشجوی و ارتباط حرفه‌ای آن‌ها با یکدیگر؛
- ۲-۲-۴) روش‌های تشخیصی و درمانی و نقاط ضعف و قوت هر روش و عوارض احتمالی آن، تشخیص بیماری، پیش‌آگهی و عوارض آن و نیز کلیه‌ی اطلاعات تأثیرگذار در روند تصمیم‌گیری بیمار؛
- ۲-۲-۵) نحوه‌ی دسترسی به پزشک معالج و اعضای اصلی گروه پزشکی در طول درمان؛
- ۲-۲-۶) کلیه‌ی اقداماتی که ماهیت پژوهشی دارند.
- ۲-۲-۷) ارائه آموزش‌های ضروری برای استمرار درمان؛
- ۲-۲-۸) نحوه‌ی ارائه اطلاعات باید به صورت ذیل باشد:

۲-۲-۱) اطلاعات باید در زمان مناسب و متناسب با شرایط بیمار از جمله اضطراب و درد و ویژگی‌های فردی وی از جمله زبان، تحصیلات و توان درک در اختیار وی قرار گیرد، مگر این‌که:
- تأخیر در شروع درمان به واسطه‌ی ارائه‌ی اطلاعات فوق سبب آسیب به بیمار گردد؛ (در این صورت انتقال اطلاعات پس از اقدام ضروری، در اولین زمان مناسب باید انجام شود).
- بیمار علی‌رغم اطلاع از حق دریافت اطلاعات، از این امر امتناع نماید که در این صورت باید خواست بیمار محترم شمرده شود، مگر این‌که عدم اطلاع بیمار، وی یا سایرین را در معرض خطر جدی قرار دهد؛
۲-۲-۲) بیمار می‌تواند به کلیه‌ی اطلاعات ثبت‌شده در پرونده‌ی بالینی خود دسترسی داشته باشد و تصویر آن را دریافت نموده و تصحیح اشتباهات مندرج در آن را درخواست نماید.

۳- حق انتخاب و تصمیم‌گیری آزادانه بیمار در دریافت خدمات سلامت باید محترم شمرده شود.

۳-۱) محدوده انتخاب و تصمیم‌گیری درباره موارد ذیل می‌باشد:
۳-۱-۱) انتخاب پزشک معالج و مرکز ارائه‌کننده‌ی خدمات سلامت در چارچوب ضوابط؛
۳-۱-۲) انتخاب و نظر خواهی از پزشک دوم به عنوان مشاور؛
۳-۱-۳) شرکت یا عدم شرکت در هر گونه پژوهش، با اطمینان از اینکه تصمیم‌گیری وی تأثیری در تداوم نحوه دریافت خدمات سلامت نخواهد داشت؛
۳-۱-۴) قبول یا رد درمان‌های پیشنهادی پس از آگاهی از عوارض احتمالی ناشی از پذیرش یا رد آن مگر در موارد خودکشی یا مواردی که امتناع از درمان شخص دیگری را در معرض خطر جدی قرار می‌دهد؛
۳-۱-۵) اعلام نظر قبلی بیمار در مورد اقدامات درمانی آتی در زمانی که بیمار واجد ظرفیت تصمیم‌گیری می‌باشد ثبت و به‌عنوان راهنمای اقدامات پزشکی در زمان فقدان ظرفیت تصمیم‌گیری وی با رعایت موازین قانونی مد نظر ارائه‌کنندگان خدمات سلامت و تصمیم‌گیرنده جایگزین بیمار قرار گیرد.
۳-۲) شرایط انتخاب و تصمیم‌گیری شامل موارد ذیل می‌باشد:
۳-۲-۱) انتخاب و تصمیم‌گیری بیمار باید آزادانه و آگاهانه، مبتنی بر دریافت اطلاعات کافی و جامع (مذکور در بند دوم) باشد؛
۳-۲-۲) پس از ارائه اطلاعات، زمان لازم و کافی به بیمار جهت تصمیم‌گیری و انتخاب داده شود.

۴- ارائه خدمات سلامت باید مبتنی بر احترام به حریم خصوصی بیمار (حق خلوت) و رعایت اصل رازداری باشد.

۴-۱) رعایت اصل رازداری راجع به کلیه‌ی اطلاعات مربوط به بیمار الزامی است مگر در مواردی که قانون آن را استثنا کرده باشد؛
۴-۲) در کلیه‌ی مراحل مراقبت اعم از تشخیصی و درمانی باید به حریم خصوصی بیمار احترام گذاشته شود. ضروری است بدین منظور کلیه‌ی امکانات لازم جهت تضمین حریم خصوصی بیمار فراهم گردد؛
۴-۳) فقط بیمار و گروه درمانی و افراد مجاز از طرف بیمار و افرادی که به حکم قانون مجاز تلقی می‌شوند میتوانند به اطلاعات دسترسی داشته باشند؛
۴-۴) بیمار حق دارد در مراحل تشخیصی از جمله معاینات، فرد معتمد خود را همراه داشته باشد. همراهی یکی از والدین کودک در تمام مراحل درمان حق کودک می‌باشد مگر اینکه این امر برخلاف ضرورت‌های پزشکی باشد.
۵- دسترسی به نظام کارآمد رسیدگی به شکایات حق بیمار است.
۵-۱) هر بیمار حق دارد در صورت ادعای نقض حقوق خود که موضوع این منشور است، بدون اختلال در کیفیت دریافت خدمات سلامت به مقامات ذی صلاح شکایت نماید؛
۵-۲) بیماران حق دارند از نحوه رسیدگی و نتایج شکایت خود آگاه شوند؛
۵-۳) خسارت ناشی از خطای ارائه‌کنندگان خدمات سلامت باید پس از رسیدگی و اثبات مطابق مقررات در کوتاه‌ترین زمان ممکن جبران شود.

در اجرای مفاد این منشور در صورتی که بیمار به هر دلیلی فاقد ظرفیت تصمیم‌گیری باشد، اعمال کلیه‌ی حقوق بیمار- مذکور در این منشور- بر عهده‌ی تصمیم‌گیرنده‌ی قانونی جایگزین خواهد بود. البته چنان‌چه تصمیم‌گیرنده‌ی جایگزین بر خلاف نظر پزشک، مانع درمان بیمار شود، پزشک می‌تواند از طریق مراجع ذیربط درخواست تجدید نظر در تصمیم‌گیری را بنماید. چنانچه بیماری که فاقد ظرفیت کافی برای تصمیم‌گیری است، اما می‌تواند در بخشی از روند درمان معقولانه تصمیم بگیرد، باید تصمیم او محترم شمرده شود.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه‌ای دانشجویان

در محیط‌های آزمایشگاهی-بالینی

نحوه پوشش و رفتار تمامی خدمتگزاران در مشاغل علوم پزشکی باید به گونه ای باشد که ضمن حفظ شئون حرفه ای، زمینه را برای ارتباط مناسب و موثر حرفه ای با بیماران، همراهان بیماران، همکاران و اطرافیان در محیط های آموزشی فراهم سازد. لذا رعایت مقررات زیر برای کلیه عزیزانی که در محیط های آموزشی بالینی و آزمایشگاهی در حال تحصیل یا ارائه خدمت هستند، اخلاقاً الزامی است.

فصل اول: لباس و نحوه پوشش

لباس دانشجویان جهت ورود به محیط های آموزشی به ویژه محیط های بالینی و آزمایشگاهی باید متحد الشکل بوده و شامل مجموعه ویژگیهای زیر باشد:

- ۱- روپوش سفید بلند در حد زانو و غیر چسبان با آستین بلند
- ۲- روپوش باید دارای آرم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی مربوطه باشد.
- ۳- تمامی دکمه های روپوش باید در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی بطور کامل بسته باشد.
- ۴- استفاده از کارت شناسایی معتبر عکس دار حاوی (حرف اول نام، نام خانوادگی، عنوان، نام دانشکده و نام رشته) بر روی پوشش، در ناحیه سینه سمت چپ در تمام مدت حضور در محیط های آموزشی الزامی می باشد.
- ۵- دانشجویان خانم باید تمامی سر، گردن، نواحی زیر گردن و موها را با پوشش مناسب بپوشانند.
- ۶- شلوار باید بلند متعارف و ساده و غیر چسبان باشد استفاده از شلوارهای جین پاره و نظایر آن در شان حرف پزشکی نیست.
- ۷- پوشیدن جوراب ساده که تمامی پا و ساق پا را بپوشاند ضروری است.
- ۸- پوشیدن جوراب های توری و یا دارای تزیینات ممنوع است.
- ۹- کفش باید راحت و مناسب بوده، هنگام راه رفتن صدا نداشته باشد.
- ۱۰- روپوش، لباس و کفش باید راحت، تمیز، مرتب و در حد متعارف باشد و نباید دارای رنگهای تند و زننده نا متعارف باشد.
- ۱۱- استفاده از نشانه های نامربوط به حرفه پزشکی و آویختن آن به روپوش، شلوار و کفش ممنوع می باشد
- ۱۲- استفاده و در معرض دید قرار دادن هر گونه انگشتر (به جز حلقه ازدواج)، دستبند، گردن بند و گوشواره در محیط های آموزشی ممنوع می باشد.
- ۱۳- استفاده از دمپایی و صندل در محیط های آموزشی بجز اتاق عمل و اتاق زایمان ممنوع می باشد.

فصل دوم: بهداشت فردی و موازین آرایش در محیط های آموزشی کشور

۱- وابستگان به حرف پزشکی الگوهای نظافت و بهداشت فردی هستند، لذا، بدون تردید تمیزی ظاهر و بهداشت در محیط های آموزشی علوم پزشکی از ضروریات است.

آیین نامه اجرایی پوشش (Dress Code) و اخلاق حرفه‌ای دانشجویان

در محیط‌های آزمایشگاهی-بالینی

- ۲- ناخن‌ها باید کوتاه و تمیز باشد آرایش ناخن‌ها با لاک و برجسب‌های ناخن در هر شکلی ممنوع است استفاده از ناخن‌های مصنوعی و ناخن بلند موجب افزایش شانس انتقال عفونت و احتمال آسیب به دیگران و تجهیزات پزشکی می‌باشد.
- ۳- آرایش سر و صورت به صورت غیر متعارف و دور از شئون حرفه پزشکی ممنوع می‌باشد.
- ۴- نمایان نمودن هرگونه آرایش بصورت تاتو و با استفاده از حلقه یا نگین در بینی یا هر قسمت از دست‌ها و صورت ممنوع است.
- ۵- استفاده از ادکلن و عطرها با بوی تند و حساسیت‌زا در محیط‌های آموزشی ممنوع است.

فصل سوم: موازین رفتار دانشجویان در محیط‌های آموزش پزشکی

- ۱- رعایت اصول اخلاق حرفه‌ای، تواضع و فروتنی در برخورد با بیماران، همراهان بیماران، استادان، فراگیران و کارکنان الزامی است.
- ۲- صحبت کردن در محیط‌های آموزشی باید به آرامی و با ادب همراه باشد. و هرگونه ایجاد سرو و صدای بلند و یا بر زبان راندن کلمات که در شان حرفه پزشکی نیست، ممنوع است.
- ۳- استعمال دخانیات در کلیه زمان‌های حضور فرد در محیط‌های آموزشی، ممنوع می‌باشد.
- ۴- جویدن آدامس و نظایر آن در آزمایشگاهها، سالن کنفرانس، راند بیماران و در حضور اساتید، کارکنان و بیماران ممنوع می‌باشد.
- ۵- در زمان حضور در کلاس‌ها، آزمایشگاهها و راند بیماران، تلفن همراه باید خاموش بوده و در سایر زمان‌ها، استفاده از آن به حد ضرورت کاهش یابد.
- ۶- هرگونه بحث و شوخی در مکانهای عمومی مرتبط نظیر آسانسور، کافی شاپ و رستوران ممنوع می‌باشد.

فصل چهارم: نظارت بر اجرا و پیگیری موارد تخلف آئین نامه

- ۱- نظارت بر رعایت اصول این آئین نامه در بیمارستان‌های آموزشی و سایر محیط‌های آموزشی علوم پزشکی بالینی بر عهده معاون آموزشی بیمارستان، مدیر گروه، رئیس بخش و کارشناسان آموزشی و دانشجویی واحد مربوطه می‌باشد.
- ۲- افرادی که اخلاق حرفه‌ای و اصول این آئین نامه را رعایت نمایند ابتدا تذکر داده می‌شود و در صورت اصرار بر انجام تخلف به شورای انضباطی دانشجویان ارجاع داده می‌شوند.

ارزشیابی

مقدمه:

استاد به عنوان مدرس برنامه آموزشی، تصمیم‌گیرنده نهایی، در خصوص ارزیابی آموزش ارائه شده بصورت مطلوب و مناسب می‌باشد. روشن است روش‌های مختلف آموزشی باید با روشهای متناسب مورد ارزشیابی قرار گیرد. ابزارهای ارزشیابی آموزش در شیوه‌های مختلف متفاوت می‌باشد. نکته مهم این است که در ابزارها باید به پایایی، روایی، عملی بودن (و توجیه اقتصادی) و دارا بودن تأثیر مطلوب بر یادگیری دانشجو توجه شود. این ابزارها براساس پیامدهای مورد بررسی، متفاوت می‌باشد. در این پیوست تلاش شده است تا بصورت مختصر و مفید به روشهای ارزشیابی متناسب با هر شیوه آموزشی اشاره شود.

روشهای ارزشیابی

Formative: این ارزشیابی به صورت تکوینی، مستمر یا مداوم صورت می‌گیرد. ارزشیابی تکوینی در حین اجرای برنامه به منظور بررسی وضعیت آموزش دانشجو صورت می‌گیرد و همراه با بازخورد یا **Feed Back** می‌باشد تا دانشجو به اصلاح و ارتقاء عملکرد خود بپردازد. این ارزیابی همچنین هدایت‌کننده استاد به نحوه آموزش مطلب مورد ارزیابی خواهد بود. به عنوان مثال، استاد با این ارزیابی متوجه ناکافی بودن آموزش خود می‌شود که بازخوردی برای او می‌باشد. لذا این نوع ارزشیابی بصورت مداوم و مستمر در طول دوره آموزش اعمال می‌گردد.

Summative: ارزشیابی نهایی یا پایانی، که به طور معمول در پایان دوره آموزشی به کار می‌رود. گاه در یک درس تصمیم گرفته می‌شود تا در میان ترم بخشی از درس مورد ارزیابی قرار گیرد، اگر این بخش در آزمون پایانی مجدداً مورد آزمون قرار گیرد ارزیابی میان ترم خود یک ارزشیابی تکوینی است. اما اگر این بخش که مورد ارزیابی قرار گرفته است در آزمون پایانی مورد بررسی قرار نگیرد خود نیز یک آزمون پایانی بوده است. در ارزیابی پایانی نیز باید بازخورد آزمون بصورت ارائه پاسخ و توضیحات کافی به دانشجویان داده شود.

۱- روشهای ارزشیابی دروس نظری

در دروس نظری از روشهای مختلف ارزشیابی از جمله میزان مشارکت در کلاس و حضور و غیاب، آزمون‌های ادواری و آزمون پایانی استفاده می‌شود. آزمون ادواری و پایانی معمولاً به صورت کتبی می‌باشد که در این ارزشیابی باید به هدف اختصاصی درس توجه نمود. مطالبی که باید از سطح بالاتری از یادگیری برخوردار باشد باید به روشهایی مورد ارزیابی قرار گیرد که متناسب آن سطوح باشد. روشهای متداول ارزشیابی کتبی دروس نظری به صورت‌های مختلف می‌باشد. سوالات تشریحی، سوالات کوتاه پاسخ، کامل کردن جای خالی در گزینه‌ها، پرسش‌های چند گزینه‌ای، ترکیب گزینه‌ها، سوالات تشریحی اصلاح شده، مسائل مربوط به اداره بیمار، تست‌های پیشرفته، گزارش تشریحی از این روش‌ها است.

۲- روشهای ارزشیابی در آموزش‌های مختلف عملی

هدف اصلی در این ارزشیابی‌ها بررسی فراگیری در کارهای عملی از جمله مهارت‌های کلینیکی، ارتقاء سلامت و پیشگیری، مهارت‌های ارتباطی، مدیریت اطلاعات، رفتارهای اجتماعی و کلینیکی، نگرش، مسئولیت‌پذیری، خود ارتقایی، اخلاق و ایفای نقش حرفه‌ای و اقدامات مراقبتی، است. بر حسب نوع کار دانشجو و انتظارات مدرس، روش‌های مختلفی برای آن وجود دارد که در زیر آمده است. روشن است که آنچه آمده، مثال‌هایی برای روشن شدن نوع آزمون می‌باشد و مدرس می‌تواند و باید با روش‌های دیگر و روزآمد آشنا گشته و اعمال نماید.

روش‌های متداول ارزشیابی بالینی شامل:

آزمون‌های کتبی، شفاهی، OSCE و OSFE، آزمون *DOPS (Directed Observation of Procedural Skill)*، ارزیابی ۳۶۰ درجه، *Log book*، *Portfolio*، *Clinical Work Samplin* و آزمون تعاملی رایانه‌ای می‌باشد. ارزشیابی‌های تکوینی اهمیت پایه و اساس آموزش بوده و مدرس باید نتیجه هر روزه ارزشیابی هر دانشجو را ثبت، و بازخورد لازم را به دانشجو ارائه کند.

۳- روشهای ارزشیابی دروس کارگاهی

اساس ارزشیابی دروس کارگاهی بر حضور فعال، مشارکت در کار گروهی، تعامل با دیگران، انجام موارد خواسته شده، سرعت و دقت، نشان دادن علاقمندی، توجه به بازخوردهای مدرس، و در نهایت کسب دانش نظری درس و کسب مهارت در کار عملی می‌باشد. لذا ارزشیابی‌های تکوینی اهمیت خاصی پیدا می‌کند و مدرس باید نتیجه هر روزه ارزشیابی هر دانشجو را ثبت کند. آزمون‌های پایانی نیز می‌تواند برگزار شود. این آزمون‌ها می‌تواند به صورت کتبی، شفاهی، عملی، کار گروهی، آزمون تعاملی رایانه‌ای و یا گزارش پایانی باشد.

۴- روشهای ارزشیابی دروس کارآموزی

این دروس همانند ترکیبی از دروس عملی و کارگاهی ارزشیابی می‌شود.